



SREČNO

Gelje - skladišče

D-Per

539/1974



1119740722,10

COBISS o

OSREDNJA KNJ. GELJE

GLASILO
OZD ZASAVSKI PREGOVNIKI
TRBOVLJE

LETO X.
OKTOBER 1974

ŠTEV. 10

Izvajanje akcijskega programa

V maju letos je delavski svet ZPT sprejel akcijski program istočasno s finančnim načrtom za leto 1974. Akcijski program je bil pred dokončnim sprejetjem s strani delavskega sveta ZPT, v razpravi in obravnavanju v vseh TOZD. Iz TOZD na predloženi akcijski program ni bilo bistvenih pripomb. Zato je bil tudi sprejet v vsebini, kakršna je bila predložena TOZD.

V septembru 1974 je delavski svet ZPT razpravljal o izvajanju akcijskega programa v štirimesečnem obdobju. Ugotovil je nekatere nedoslednosti v njegovem izpolnjevanju.

Akcijski program zahteva v 1. točki koordinirano delo, tako na področju proizvodnje, kakor tudi v pogledu razvoja na drugih področjih dejavnosti. Usmeritev dela in obnašanja je v tem smislu podana, vendar lahko rečemo, da imamo opravka s precejšnjim nerazumevanjem za koordinirano delo. Ta odnos se kaže v tem, da vsi soglašajo z dogovarjanjem, vendar se to v praksi drugače izvaja.

Delavski svet ZPT je večkrat razpravljal o finančnih rezultatih vseh TOZD in sprejemal potrebne ukrepe. V TOZD bi morali biti vsi delavci seznanjeni s problemi in subjektivne sile bi morale aktivirati slehernega člana, da bi se vključil v razreševanje najrazličnejših vprašanj.

Za uvajanje nove opreme so bile izvedene vse potrebne priprave. Ugotavljamo, da nam učinkini dela s to opremo ne izpolnjujejo v celoti predvidenih rezultatov. Pri tem nastopa prav gotovo vprašanje zadovoljive stopnje organizacije dela in verjetno tudi nezadovoljiv analitski pristop k odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti.

Glede na delitev dohodka in osebnih dohodkov v smislu predvidevanj po finančno-gospodarskem načrtu, moramo ugotoviti, da načrta v tem smislu nismo izpolnili. Na eni strani so predvsem nastopale subjektivne, na drugi strani pa objektivne težave, ki so preprečile večjo skladnost uresničevanja načrta. Objektivne so bile težave pri proizvodnji premoga in splošnih gospodarskih gibanj zunaj delovne organizacije, subjektivne pa v nenehnih težnjah po večji delitvi dohodka na osebne dohodke, ne glede na rezultate gospodarjenja. V tem pogledu je nujen odgovoren pristop k reševanju tega vprašanja.

Cene so eden izmed bistvenih elementov za možnost gospodarjenja. To vprašanje urejajo tako v zveznih organih preko združenja premogovnikov, kakor tudi v republiških organih. Pri tem moramo upoštevati napore za omejevanje inflacije, za kar je nenehno naraščanje cen eden izmed značilnih pokazalcev.

Dogovarjanja v smislu združevanja sredstev, za tako imenovane skupne naložbe, so bila izpeljana. Problematiko je težko razreševati v smislu stališč dogovora. Vsako dogovarjanje ima obvezno razčiščevanje najrazličnejših vprašanj v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti takšnih naložb.

V pogledu zahtev akcijskega programa, izvajamo celotno usmeritev in praktično ukrepamo za zagotovitev likvidnosti delovne organizacije. Pri tem pa moramo zavestno zmanjševati razpoložljiva sredstva za hitrejši nadaljnji potek modernizacije (amortizacija). Reševanje likvidnosti postaja v zadnjem času zopet zelo pereč problem v celotnem gospodarskem območju.

Pripravljanje ustreznih programov je v teku. Izhajati moramo iz dejstva, da imamo na eni strani proizvodnjo premoga, na drugi strani pa ostale dejavnosti. Trenutno je v fazi programiranja in projektiranja povečanje zmogljivosti za proizvodnjo gradbenega materiala. Vse ostalo načrtovanje je v fazi iskanja primernih oziroma odgovarjajočih usmeritev.

Vsi akti za ureditev pravnega stanja, tako TOZD, kot tudi delovne organizacije, so bili sprejeti. Pripravljen je popravek samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v delovno organizacijo, v smislu ustavnih določil. Te popravke

bodo morali sprejeti zbori delavcev v TOZD. Pripravljena je tudi vsa ostala dokumentacija, ki je potrebna za registracijo.

Delo na integraciji ZPT — TET je v teku. Sklep zadnje

seje akcijskega odbora je, da je integracijo izpeljati do 1. januarja 1975, in sicer na osnovi samoupravnega sporazuma. Osnutek sporazuma je skupna delovna skupina že pripravila. Po sprejetju osnutka na seji

akcijskega odbora, bo o njem tekla razprava do sprejema na zboru delavcev posameznih TOZD.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Kratkoročni in dolgoročni ukrepi za izboljšanje proizvodnje premoga

Za normalno in kontinuirano proizvodnjo premoga v jamah rudnika Hrastnik, bo potrebno čimprej pripraviti široko čelo na V/4 etaži v Talnem skladu jame Hrastnik, kakor tudi široko čelo na III/12 etaži v Lopati jame Ojstro.

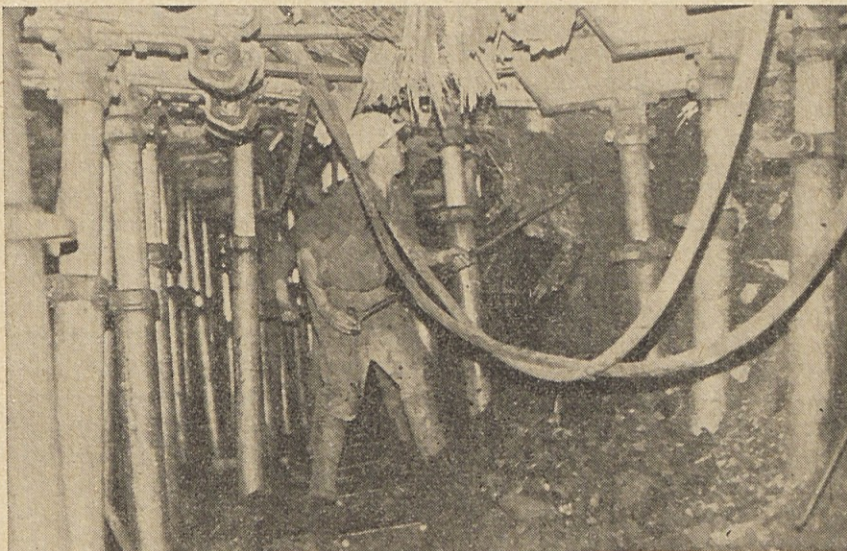
V ta namen bomo pospešili priprave s strojem F6-A na omenjenih etažah. Da pa bi napredke na pripravljajalnih delih s strojem F6-A povečali, smo s konkretnimi nalogami zadolžili osebe za nadzor pri izdelavi omenjenih prog. Glede na pojavljanje trših jalovinskih vložkov v premogu, ki bistveno znižuje napredek pri izdelavi prog, bomo proučili možnost zamenjave nožev na rezalni glavi stroja F6-A z noži, ki so

montirani na rezalni glavi pridobivalnega stroja Revageuse. V jami Ojstro v glavnem obratujeta le dva široka čela, ker se severno čelo na III/10 etaži končuje. Zaradi časovne zamude, nastopale so objektivne težave, bomo v Lopati pripravili slepo široko čelo, medtem pa bomo z ostalimi pripravljajalnimi deli v Lopati pospešeno nadaljevali.

Z nadaljevanjem dela v jami Ojstro na III/12 etaži Zapadnega polja jug, kakor tudi v Lopati, bomo prišli v območja, kjer na zgornjih etažah ni bilo vdorov vode in mokrega materiala. Če bo to primer tudi na III/12 etaži, lahko računamo na normalno proizvodnjo.

Spričo izredno pogostih vdorov vode in mokrega materiala pri odkopavanju v območjih, kjer vdira voda, bo potrebno pospešiti izgradnjo črpališča II na V. obzorju, kakor tudi izgradnjo transportne poti Ojstro—V. obzorje—Terezija II. polje, kar nam bo omogočilo odkopavanje Javor sloja, kakor tudi premogovnega sloja v Terezija II. polju. Sedanje področje odkopavanja pa bomo v času odkopavanja Javor in Terezije sloja konsolidirali tako, da bo kasnejše odkopavanje nižje ležečih etaž v Zapadnem in Lopata polju, mnogo varnejše. Po vzpostavitvi nove transportne poti, bo odpadel prevoz premoga po jašku Ojstro, tako da bo možno zaposlene pri tem jašku razporediti na neposredno proizvodnjo.

V jami Hrastnik bo pričelo obratovati novo široko čelo na etaži V/4 v Talnem skladu, ki pa bo do dobave samohodnega hidravličnega podporja Marrel-Hydro, »ročno«. Poizkusno odkopavanje s podgrajevanjem s SHP Marrel-Hydro bo v prvi fazi potekalo z razstreljevanjem in ročnim nakladanjem, v drugi fazi, po dobavi pridobivalnega stroja »Revageuse«, pa še strojno rezanje premoga v podkopnem delu. Glede na to, da predvidevamo odkopne storitve na mehaniziranem širokem čelu 20 ton/šiht, bi jama Hrastnik ob normalnih pogojih lahko dosegla načrtovano proizvodnjo in to na popolno-



S širokega čela v jami Hrastnik

ma mehaniziranim širokem čelu s podgradnjo Marrel-Hydro ter na čelu s podgradnjo Salzgitter. Pri tem bi bilo potrebno razmisliti o nabavi ustreznega pridobivalnega stroja za podporje Salzgitter. Pospešeno bo potrebno izdelovati transportno zvezo med Zveznim in VII. obzorjem, ker je glavni jašek jame Hrastnik ozko grlo, ki onemogoča povečanje proizvodnje te jame.

Za kontinuirano odkopavanje v Srednjem sektorju jame Dol, bomo izdelali nov transportni vpadnik, izdelati pa bo potrebno še DRP odpiranje jame Dol, oziroma povezave te jame s VII. obzorjem jame Hrastnik.

Naprave za samodejno izklapljanje transporterjev v primerih pretrganja verige, bomo

pospešeno izdelovali in nadaljevali z njih vgraditvijo na vseh transportnih poteh v vseh treh jamah.

V primeru izpada proizvodnje na določenem oddelku ali eni izmed jam, bomo omogočili premestitev zaposlenih na drug oddelek ali drugo jamo. Na ta način moramo nadoknadi s povečano koncentracijo enega oddelka ali jame, izpad proizvodnje na rudniku kot celoti.

Glede na to, da je vzrok nizke proizvodnje tudi nižji izplen, bomo morali več pozornosti posvetiti čim čistejšemu pridobivanju premoga, kakor tudi izdelavi analize vpliva separiranja kotlovnega premoga na višino izplena.

Franc Selan, dipl. inž. rud.

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. X. 1974

Proizvodnja premoga (ton)

TOZD	načrt	doseženo	doseženo + —	%
rudnik Hrastnik	532.000	459.949	— 72.051	86,5
rudnik Trbovlje	565.000	524.186	— 40.814	92,8
rudnik Zagorje	271.500	262.580	— 8.920	96,7
Skupaj	1.368.500	1.246.715	—121.785	91,1
RŠC	27.500	13.235	— 14.265	48,1
ZPT	1.396.000	1.259.950	—136.050	90,3

Proizvodnja gradbenega materiala

TOZD rudnik Hrastnik	letni načrt	doseženo	%
— betonarna (kos)	92.000	93.077,0	101,2
— kamnolom (m ³)	24.000	11.723,0	48,8
TOZD GRAMAT			
— opekarna (kos)	7.300.000	6.801.462	93,2
— kamnolom (m ³)	35.000	21.035,0	60,1
TOZD rudnik Zagorje			
— kamnolom (m ³)	162.000	128.304,0	79,2

Storitve, ostala proizvodnja

TOZD RGD (din)	25.500.000,00	51.176.540,70	97,5
TOZD avtopark (t/km)	—	3.835.298	—
TOZD ESD (ure)	321.080	277.514	86,4

Erika Kavčič

Povpraševanje po premogu in neizpolnjevanje delovnega načrta

V 2. letošnji številki našega glasila smo objavili podroben prikaz povpraševanja po premogu v letošnjem letu. Naša predvidevanja, da ne bomo mogli pokriti vseh potreb kupcev z debelimi vrstami premoga (kosi, kocke), so se popolnoma uresničila. Medtem, ko z drobnimi vrstami, od orehovca navzdol, kljub znatnemu izpadu proizvodnje po letnem proizvodnem načrtu, zadovoljujemo v celoti potrebe kupcev, tega nikakor ni mogoče trditi za kose in kocke.



Viki Juvan, električar, pri pospeševalnih kontaktih izvozne naprave v Koepe v strojnici jaška Vine.
Foto inž. T. Bregant

Ti dve vrsti premoga uporabljajo predvsem gospodinjstva, ki se ne morejo več oskrbovati z lignitom iz rudnika Velenje, ker ta oddaja skoraj vsega Termoelektrarni Šoštanj in Toplarni Ljubljana. Iz tega razloga je povpraševanje po našem premogu izredno poraslo, ker se je večina kupcev preusmerila na rjavi premog.

Naš interes vsekakor je, da bi zanimanje kupcev izkoristili do največje možne mere ter na ta način obdržali tržišče, da ne bi le-to prehajalo na druga goriva (olje, plin). Zaradi raznih težav, pa imamo v letošnjem letu vseskozi manjšo proizvodnjo od načrtovane. Posebno velik izpad je pri debelih vrstah premoga, ki so na tržišču najbolj iskani.

Situacija glede oskrbe široke porabe s premogom (gospodinjstev, ustanov, itd.), je tudi v drugih rudnikih rjavega premoga v SR Sloveniji precej podobna naši. Iz tega razloga precejšnje količine debelih in tudi drobnih vrst premoga uvažajo v Slovenijo iz drugih naših republik, predvsem iz rudnikov BiH. Vprašanje je, če se bo kljub temu uvozu da-

lo zadovoljiti tržišče, posebno, če bo bližnja zima razmeroma normalna.

V našem lastnem in splošnem interesu je, da bi s povečano proizvodnjo, predvsem debelih vrst premoga, v naslednjih mesecih tega leta skušali v kar največji meri nadoknadi ti zamujeno in s tem oskrbeti ljudi s potrebno kurjavo.

Stane Kruljc

Sprememba projekta odpiranja jame Kotredež

Za eksploatacijo premogovnih rezerv med 6. in 8. obzorom v jami Kotredež, je bil v letu 1973 dokončan v projektivnem oddelku ZPT dopolnilni rudarski projekt »Odpiranje jame Kotredež med 6. in 7. obzorom«. Projekt je bil odobren z odločbo republiškega sekretariata za gospodarstvo in so se po njem že v preteklem letu pričela izvajati dela.

V navedenem projektu je predvideno odpiranje premogovnih rezerv v severnem krilu kadunje do 7. obzora (60 m pod odprtim 6. obzorom) z vpadnikom (16°) V-77 iz obstoječega polnišča v prekopu P-60.

Za odpiranje rezerv v južnem krilu do 8. obzora (120 m pod 6. obzorom) kadunje pa se je predvidelo izdelavo vpadnika V-82 — vse do 8. obzora, kot glavne odpiralne zveze preko katere mora potekati transport premoga iz jame Kotredež vse do konca eksploatacije, to je 120 ali celo 180 m pod 6. obzorom (do 292 m nadmorske višine). Istočasno je bila z ozirom na že itak visoke stroške eksploatacije v jami Kotredež, pred projektante postavljena zahteva, da morajo premogovne rezerve pod 6. obzo-

rom odpreti na kar najbolj racionalen način — z najkrajšimi možnimi odpiralnimi potmi in po možnosti brez nategnitve vode iz triade v projektirane jamske prostore.

Glede na vse navedeno se je lociralo polnišče vozičkov z bunkerjem v smerni hodnik v bližini Vine jaška. Glavni transportni vpadnik (16°) V-82 se je predvidelo z ustjem na področju bivšega B polja ter z usmeritvijo vzporedno s slojem proti vzhodu, oziroma 8. obzoru. Med bunkerjem in ustjem vpadnika se je predvidelo transportni prekop.

Za lokacijo vpadnika V-82 se je že v letu 1971 zavrtalo raziskovalno horizontalno vrtino proti jugu v B polju s ciljem, ugotoviti kontakt triadnega dolomita. Ta podatek je bil nujno potreben, ker so v letu 1958 pri izdelavi obzorne proge po 6. obzoru, naleteli na področju med B in C poljem na vodo in manjši vdor mulja.

Z vrtino vrtano proti jugu se je ugotovilo 53 m bele talnine. Ni pa bilo pojavov vode.

Zapadno od te vrtine je bil izdelan raziskovalni prekop do vodonosnega dolomita in dve

kratki vrtini v dolomit. Z meritvami pritiska vode v navedenih vrtinah, smo ugotovili pritisk do 28 atm, kar priča o tem, da vodni steber v dolomitu sega do površine in bi z daljšimi komunikacijami po dolomitu verjetno nategnili vodo iz širšega področja. Zanesljivo pa celotni topli vrec iz drugega obzorja (dotok 2 m³/min). Z likvidacijo Aleksandrovega jaška v letu 1954/55, se je zaprlo tudi navedeni dotok v jamske prostore tako, da sedaj priteka na 6. obzor le ca. 260 l/min tople vode (25° C). Na področju bivšega C polja je bila z istim namenom iz obzorne proge na 6. obzoru, izdelana horizontalna raziskovalna vrtina prav tako proti jugu. Tudi ta vrtina je potekala po talnini, konglomeratu in produ in ostala v svižu, kjer je bil dotok ca. 10 l/min. Vrtina je bila dolga 121 m.

Z vertikalno raziskovalno vrtino na področju bivšega polja E, smo skušali ugotoviti hribine na predvidenem vznožju vpadnika V-82. Tudi ta vrtina je potekala po talni glini in nad 8. obzorom, v globini 108 m, ostala v svižu.

Za ugotovitev položaja sloja in s tem tudi talne konture slo-

ja, smo se poslužili podatkov iz opuščenega nadkopa v B polju po talni glini do 7. obzora in prekopa na 7. obzoru v sloj. Prav tako so bile upoštevane tudi vrtime v E polju v krovnih plasteh, ki so navrtale sloj na 7. in 8. obzoru.

Na podlagi vseh teh podatkov smo locirali vpadnik V-82 izven vplivne cone odkopavanja, to je tako, da se ne bi narušil zaradi vplivov odkopavanja na talno stran sloja.

Pri izdelavi vpadnika pa smo že po izdelavi 59 m te komunikacije oziroma 16 m pod bivšo strojnico v B polju na 6. obzoru naleteli na kontakt z vodonosnim dolomitom, oziroma na vdor mulja iz kontaktne cone. Dotok vode iz kontaktne cone je konstanten, okrog 200 l/min. Z vodo je skupaj nanoslo tudi 130 m³ mulja v že izdelani del vpadnika. Pojavil se je tudi povečani pritisk.

Nenadni pojav vode in mulja na najmanj pričakovanem mestu z ozirom na stopnjo raziskanosti posameznih področij priča, da je kontakt triadnega dolomita zelo neregularen in so na tem področju še potrebne dodatne raziskave, kakor tudi, da bo odpiranje z juga bolj težavno, kot smo prvotno pričakovali.

Pri tem si postavlja le delni poznavalec stanja vprašanje —

zakaj sploh odpirati jamo z »juga« če nastopajo tu težave in če imamo še pristop s »severa«.

Odgovor je naslednji:

a) Generalno odpiranje z »juga« do dna kadunje je umestnejše, kot s »severa« ker so v južnem krilu kadunje glavne rezerve premoga in je transportna pot do polnišča vozičkov, posebej pa od polnišča do jaška Vine, bistveno krajša, kot pa zvezi preko severa (V-77, P-60).

b) Prekop P-60 »sever« bo pri odkopavanju med 7. in 9. obzorom predvidoma v vplivni, oziroma rušni coni in torej ne pride v poštev kot glavna izvozna pot za eksploatacijo pod 7. obzorom.

c) Položaj vodonosnega dolomita v bližini sloja, je treba definitivno ugotoviti, ker bi pri odkopavanju z rušenjem moglo priti do vdora vode skozi eventualno tanko talno glino na odkope, zato mora biti glavni transportni vpadnik-kolektor (vodni zbiralnik) lociran, ki pa mora biti istočasno izven vplivne cone odkopavanja. Sledeč navedenim ugotovitvam, se je tehnično vodstvo TOZD rudnika Zagorje, v sodelovanju s tehničnimi službami ZPT, odločilo za dodatne raziskave kontakta dolomit/tal-

na glina in za paralelno proučitev možnih načinov preboja skozi opisano cono ter za izvedbo preboja, če ta ne poteka dalj časa paralelno z zastavljeno smerjo vpadnika, sicer pa za ustrezen premik vpadnika v triadni dolomit, neglede na vodonosnost.

Ker bodo navedena raziskovalna dela zahtevala določen čas in bo s tem odpiranje južnega krila zastalo, smo v projektiivnem oddelku ZPT na sugestijo TOZD RGD, TOZD rudnik Zagorje in tudi generalnega direktorja, da se naj še izpopolnijo sistemi dostopa in dostave materiala, izdelali koncept spremembe projekta odpiranja med 6. in 8. obzorom.

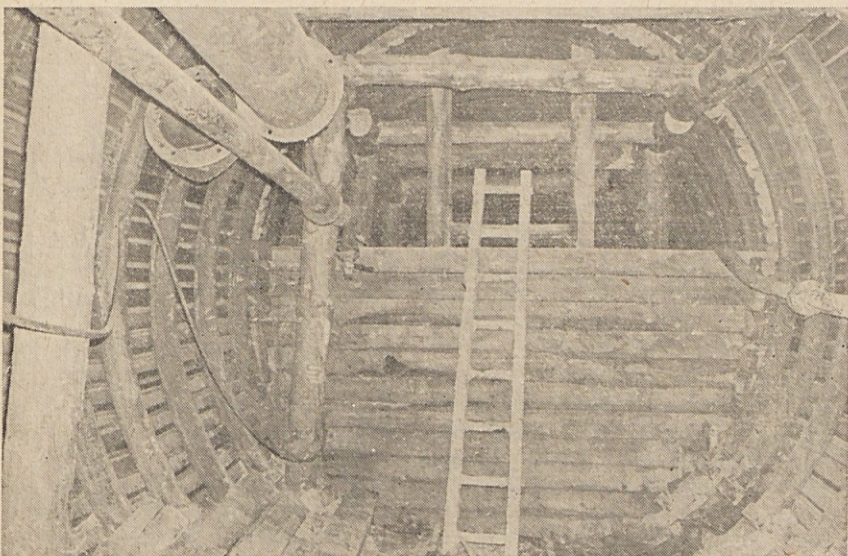
Koncept spremembe projekta odpiranja jame Kotredež med 6. in 7. obzorom je po obširni razpravi odobrilo tehnično vodstvo TOZD rudnik Zagorje, skupno s tehničnim vodstvom TOZD RGD in SSS, upoštevajoč dejstva, da je na ta način možno kljub zastoju v vpadniku V-82, še pravočasno odpreti pri forsiranem delu 7. obzora, istočasno pa so v tej spremembi projekta nakazane izpopolnjene rešitve za dostopnost, dostavo materiala in transport premoga.

Glavne značilnosti spremembe projekta odpiranja med 6. in 7. obzorom so:

1. Namesto prvotno predvidene delitve v 6 polj se predvideva delitev v 5 polj z največjo smerno dolžino 300 m.

2. Iz vseh odkopnih polj, v južnem in severnem krilu v jami Kotredež med 6. in 7. obzorom, se odvoz premoga usmeri na obstoječe polnišče v prekopu P-60 preko vpadnika V-77 že izdelanega po talnini severnega krila kadunje do 7. obzora.

3. Severno krilo kadunje se odpre, tako, kot je bilo to prvotno predvideno iz vpadnika V-77 z etapnim prekopom in prisipnim jaškom med etažami. Namesto predvidenega zračilno oskrbovalnega nadkopa (56ⁿ) se predvideva zračilno oskrbovalni vpadnik (22ⁿ), kar



V jami Kotredež so zgradili pregrado v V-82 zaradi vdora mulja in vode iz kontakta z dolomitom. Foto inž. T. Bregant

bo omogočilo dostavo materiala do nivoja posamezne odkopne etaže. Zračilno oskrbovalni vpadnik bo navezan na že prvotno projektirani zračilni hodnik H-66, ki je že v izdelavi.

4. Za transport premoga iz južnega krila kadunje, se predvideva od vzožja vpadnika V-77 prekop P-76-0 po 7. obzoru v južno krilo kadunje, kjer se v talni glini predvideva smerni transportni hodnik H-74 do meje med polji 3 in 4. Po navedenem prekopolu in smernem hodniku se predvideva odvoz premoga iz vseh polj južnega krila v smeri polnišča v P-60.

5. Za oskrbo z materialom in dostavo materiala ter transport premoga na 7. obzor pri eksploataciji med 6. in 7. obzorom v južnem krilu kadunje, se predvidi izdelava vpadnikov na mejah polj 4 in 5, oziroma 3 in 4. Navedena vpadnika (22^o) bosta vezana na obstoje-

či hodnik na 6. obzoru in bosta v zgornjem delu namenjena za zračenje dostavo materiala v vozičkih do odkopnih etaž. V spodnjem delu se po teh vpadnikih predvideva transport premoga s transporterji navzdol do 7. obzora, s čemer odpade transport premoga po presipnih jaških z vgrajenimi zavojnimi drčami, kjer prihaja do pogostih zamašitev in zaradi tega zastojev v proizvodnji.

6. V vse tri zračilno oskrbovalne vpadnike za južno in severno krilo se namerava za dostop moštva in povratek moštva med odkopnimi etažami in 6. obzorom vgraditi žičnice-sedežnice, da bi se zmanjšal napor zaposlenih pri hoji po maksimalno 150 m dolgih posevnih zvezah (naklon 22^o).

7. Po 6. obzoru se namerava po obeh glavnih komunikacijah uvesti transport moštva s posebnimi nizkimi vozički, za

kar bo potrebno popraviti tirne naprave in tudi obnoviti posamezne odseke.

8. Eksploatacija se predvideva po sedanji odkopni metodi pri višini etaže ca. 8 m s tem, da se v vsa čela uvede samohodno podporje tipa Salzgitter oziroma na najmanj dve čeli tipa Hydromarel (lažja izvedba). Smerna dolžina kril pri odkopavanju s Salzgitter podporjem bo ca. 280 m in pri odkopavanju s Hydromarrel podporjem ca. 500 m.

9. Za odkopavanje pod 7. obzorom je treba v celoti vzpostaviti vse komunikacije, kot so bile predvidene v prvotnem projektu s tem, da se za zračenje in oskrbo polja 83, uporabi že za odkopavanje med 6. in 7. obzorom predvideni vpadnik V-74 in hodnik H-74 ter se na hodnik naveže vpadnik na meji polj 3/4 med 7. in 8. obzorom.

Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

Plastične žlote bomo zamenjali

Desetega marca letos, nas je zopet pretresla vest o rudarski nesreči v rudniku Soko, kjer je izgubila življenje kompletna izmena, ki je zaradi priprav štela le 13 ljudi. Nesrečo je povzročila eksplozija »metana«, za katero pa strokovna komisija, ki je raziskovala vzroke te nesreče ni našla nobenih nepravilnosti, na podlagi katerih bi lahko trdila, da so povzročile vžig »metana«. Sum je obstal edino na zračilnih ceveh iz PVC-folije, na katerih se pri določenih pogojih lahko pojavlja elektrostatično polnjenje, ki se preko električnega toka izprazni in pri tem vžge metansko mešanico.

Le zaradi suma in preizkusov teh zračilnih cevi na anti-statičnost nismo dolgo vedeli za pravi vzrok nesreče v rudniku Soko. Vso pozornost pa smo posvetili vprašanju varnosti pri uporabi teh cevi, kate-

rih smo imeli vgrajenih v naših jamah preko 2000 m, takoj, ko smo, četudi neuradno, zvedeli, da so kot vzrok za vžig »metana« ostale le še plastične zračilne cevi.

Pod metanom, ki eksplodira, razumemo v rudarstvu mešanico metana in zraka, v kateri je metana od 5 do 14 %.

Tako smo 21. junija 1974 zaprosili komisijo za ispitivanje S-uredjaja v Zagrebu, da nam preizkusijo te cevi in izdajo mnenje, če so zračilne cevi, ki nam jih je dobavilo podjetje »Miloje Zakić« in zanje izdalo atest varne in da se lahko uporabljajo v prostorih, ogroženih po eksplozivnih zmesih metana in premogovega prahu v metanskih jamah.

Kljub dvakratni uregenci in obisku naših strokovnjakov, do danes nismo dobili nobenega rezultata.

Po tej akciji smo 6. avgusta 1974 prejeli s strani republiškega rudarskega inšpektorata odločbo, ki prepoveduje uporabo vseh zračilnih cevi iz plastične PVC-folije, domače in tuje izdelave, ki nimajo dokazov o kvaliteti predvideni po JUS G.E2.226 in JUS G.E2.224.

Do tega časa, ko je rudarska inšpekcija v Beogradu izdala odločbo o prepovedi uporabe žlot iz PVC-folije in je republiški rudarski inšpektorat v Ljubljani veljavnost te odločbe prenesel tudi na vse rudnike v Sloveniji, je bilo z večkratnimi preizkusi ugotovljeno, da električni odpor PVC-folije znaša več kot 300 megaohmov (3×10^8 Ohmov), kar prekoračuje tehnične pogoje JUS G.E2.226.

Na podlagi teh ugotovitev, je kot varnostni ukrep s takojšnjo veljavo **morala slediti prepoved uporabe ventilacijskih cevi iz plastične mase.**

Obvestiti pa moramo vse članke kolektiva, da je nabavna služba naročila pri izdelovalcu »Hemijsko-gumarska industrija Miloje Zakić« iz Kruševca, zadevne zračilne cevi le pod pogojem, da bodo te imele predpisan veljaven atest, kar je podjetje tudi preskrbelo.

Varnost nadaljnega obratovanja v naših rudnikih nam narekuje, da k zamenjavi pristopimo takoj in temeljito, če-

prav so to finančna sredstva, ki jih bomo morali trenutno prenesti sami. Vse žlote bomo zamenjali s kovinskimi, ker različni rezultati preizkusov v najrazličnejših jugoslovanskih pooblaščenih zavodih pač ne dajejo garancije dovoljne varnosti teh, v metanskih rudnikih tako pomembnih naprav, niti ne obstajajo za preizkus ventilacijskih cevi iz plastične PVC-folije ustrezni odgovarjajoči standardi (JUS).

In še nekaj! V pravdo, ki je nastala okoli izdaje atesta za ventilacijske cevi »Miloje Zakić«, na podlagi katerega smo te cevi nabavili, se bomo zaradi stroškov izmenjave, ki ne bodo majhni, vključili tudi mi. Epilog bo izreklo sodišče! Toda težko se je v vsakdanji praksi otresti občutka, če bo naša varnost odvisna od takih atestov in s tako različnimi rezultati.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Bistvene značilnosti samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu s posebnim ozirom na odgovornost zaposlenih

Predlog novega pravilnika oziroma samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu smo pripravili za obravnavo in sprejemanje iz dveh razlogov:

1. Sporazum smo morali uskladiti z novo obliko samoupravljanja ter iz nje izvirajočimi pravicami in dolžnostmi zaposlenih, in

2. nov sporazum je s posebnim dodatkom zapolnil vrzel starega pravilnika, in sicer »Naloge in odgovornosti oseb v ZPT, v zvezi z varstvom pri delu«, kar je bilo po členu 93 temeljnega zakona o rudarstvu dolžnost in nas je nanjo opozorila tudi rudarska inšpekcija.

Predlog novega sporazuma je zaradi enakih dejavnosti TOZD rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, separacije s skupnim prevozom in nekaterimi dodatki ter spremembami tudi za rudarsko gradbeno dejavnost, prirejen sporazum. Ostale štiri TOZD GRAMAT, avtopark, ESD in RŠC, bodo pa lahko ta predlog uporabile kot osnovo za izdelavo vsaka za svojo dejavnost ustreznega pravilnika.

V celoti smo star pravilnik o varstvu pri delu najprej dopolnili z vsemi poznejšimi sklepi delavskega sveta, ki so bili sprejeti zaradi novo nastalih situacij ali pa usklajevanja z novo izdanimi pravilniki in določili.

Tako smo v členu 48 dopolnili navedena delovna mesta in roke občasnih zdravniških pregledov in s tem sporazumom uskladili s pravilnikom o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov (Ur. list SRS, 33/1971).

Prav tako je zaradi potreb in različne kvalitete nabavljenih osebnih zaščitnih sredstev, delno popravljen tudi pravilnik o koriščenju osebnih zaščitnih sredstev.

Bistvene spremembe pa vsebuje predlog sporazuma pri določanju reda in discipline, predvsem v zagotavljanju osebne in kolektivne varnosti pri delu. Te spremembe v poostrihvi sankcij za tovrstne malomarnosti, so narekemale še vedno ponavljajoče se grobe kršitve predpisov pri nas, kar pa je

v nekaterih drugih rudnikih v Jugoslaviji privedlo tudi do katastrof. Pri znanih rudarskih nesrečah zadnjega desetletja, so bile vedno ugotovljene malomarnosti že pri ukrepih, ki preprečujejo nevarne koncentracije metana. Nič manj nevarni za kolektivno nesrečo niso prepusti pri vzdrževanju električnih naprav v metanskih jamah in tudi vsaka druga kršitev varnostnih predpisov ali odstranjevanje varnostnih naprav in zaščit, privede često do posameznih smrtnih nesreč.

Ker vsi ti ukrepi ne predstavljajo zaposlenim neko nemogočo fizično ali drugo duševno obremenitev pri delu in so zlasti posledica malomarnosti, ki pa se v rudarskem jeziku izraža z »saj ne bo« ai pa v bratskem izrazu »neče«, predlagamo, da se kolektivna in osebna varnost v jami doseže, pa četudi za večjo ceno.

V členu 302 se predlaga, da je delavec lahko odpuščene še pri naslednjih težjih kršitvah delovne obveznosti:

1. če pri delu v jami ne izvaja del po predpisih za električne naprave v rudnikih,

2. če v jami, kjer je prišlo do nevarnih koncentracij jamskih plinov pri prezračevanju, ne upošteva navodil za take primere (postopno spuščanje ventilatorja),

3. če odstranjuje in odtuja varnostne naprave,

4. če se pri lokomotivskem prevozu in prevozu po jašku ne drži predpisov in navodil,

5. če prinaša v jamo vžigalna sredstva in sredstva za kajenje,

6. če neopravičeno izostane neprekinjeno 3 ali več dni,

7. če se namerno poškoduje z namenom, da doseže odsotnost z dela ali namerno preprečuje zdravljenje.

Vse te primere, poleg ostalih, ki so navedeni v starem pravilniku, obravnava odbor za varstvo medsebojnih razmerij in lahko izreče tudi kazen odpušitve.

Delavcu pa po novem sporazumu preneha lastnost delavca v združenem delu samo **na podlagi ugotovitve** naslednjih kršitev:

1. če v jami kadi ali uporablja odprt ogenj,

2. če odtuja ali prinaša v jamo tuja nedovoljena razstrelilna sredstva.

Prva točka tega člena ima torej ublažitev v tem, da smo smatrali prinašanje vžigalnih sredstev in tobaka (razen žvečilnega), kot ne vedno čisto preišljeno dejanje, kar mora biti stvar razprave.

Take vrste postopek, ko nekdo pozabi v žepu ugasnjeno polovičko, je zanesljivo manj nevaren od malomarnosti, ki se zagreši pri razstreljevanju ali električnih napravah, za katero pa smo predvideli sicer možen odpust, vendar s predhodno obravnavo.

Popolnoma nov člen 305, predvideva mandatne kazni za osebe na vodilnih delovnih

mestih in sicer do 100,00 din za prekrške, ki so v tem členu predvideni.

Za vse ostale kršitve, navedene v členu 304, je po samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev, določena mandatna kazen od 30,00 do 100,00 din.

Pri opisu delokrogov in odgovornosti oseb v delovni organizaciji, smo osnove organizacije in poslovanja postavili na ustavne pravice temeljnih organizacij združenega dela (TOZD), pri tem pa nismo smeli pozabiti smotrov in koristi, zavoljo katerih so se TOZD združile v delovno organizacijo ZPT. Zaradi določenih gospodarskih prednosti, ki ga ima to združevanje, se nekatera dela prenašajo s sporazumom na skupne strokovne službe, čeprav so ta dela v neposredni zvezi s proizvodnjo. Tak prenos del (srednjeročni in dolgoročni razvoj ter investicije) na službe izven TOZD pa ne more obstajati, če ni z dogovorom določena tudi neka medsebojna odvisnost in odgovornost. S takim dogovorom in tako delitvijo dela, ki pomaga TOZD, da racionalnejše ustvarjajo realizacijo, medsebojna odgovornost pač ne nasprotuje ustavnim določilom. Odgovornost v delovnem procesu torej že iz tega razloga ne preneha pri direktorju TOZD, ampak je posredno podaljšana do višjih strokovnih delavcev v skupnih strokovnih službah.

To prehajanje določenih odgovornosti pa ima tudi pravno osnovo. Dokler bo veljal temeljni zakon o rudarstvu, se nekatera njegova določila še vedno nanašajo na tehničnega vodjo rudarske organizacije.

V poglavju »naloge in obveznosti oseb« so delokrogi, zadolžitve in odgovornosti jasno določene za vsa vodilna delovna mesta Zasavskih premogovnikov in vsa delovna mesta vodij sektorjev SSS ter službe varstva pri delu, ki je organizirano centralno.

Karakteristična razlika v organizacijski shemi pa nastopa

tudi v TOZD. Vsi trije rudniki so s statutom določili nov profil individualnega poslovodnega organa (direktor) TOZD, ki predstavlja in zastopa TOZD navzven v skladu s samoupravnim sporazumom in skrbi za zakonitost dela. Ker pa TOZD sedaj prevzema tudi obveznosti tehničnega značaja (razen teh, ki so s sporazumom prenešene na SSS), se od bivšega delokroga direktorja rudnika, prenesejo vse tehnične zadeve na tehničnega vodjo TOZD. Ta zdaj sprejema vse obveznosti po odločbah republiškega rudarskega inšpektorata in odgovornosti za izvajanje del po predpisih, razen tistih, ki so po tem zakonu o rudarstvu in s tem sporazumom še ostale v domeni tehniškega direktorja ZPT.

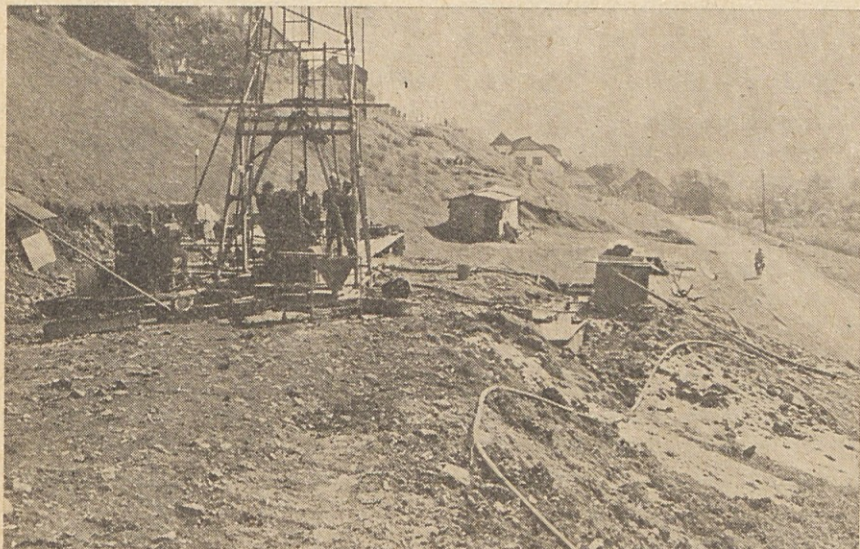
Vsem ostalim delovnim mestom, ki so potrebna za varno in gospodarsko vodenje delovnega procesa, smo določili delokrog po svojem najboljšem razumevanju pogojev. Vsakemu delovnemu mestu smo določili obseg dela, ki dopolnjuje ostvaritev proizvodnega načrta in šele v okviru tega obsega tudi odgovornosti. Če se nam to ni povsem posrečilo naj bo naloga komisije, da to dopolni. Kaj radi se namreč izgovarjamo na najrazličnejše vzroke in pogoje, kot da nismo na delovno mesto postavljeni prav zato, da ustvarimo take pogoje, ki nam bodo omogočali dosegati zanesljivo in varno načrtovane naloge.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

SIMPOZIJ RUDARJEV IN METALURGOV

V času od 6. do 9. nov. 1974 bo potekal v Budvi II. jugoslovanski simpozij na temo: Načrti obrambe in reševanja v rudarstvu in metalurgiji. Organizira ga jugoslovanski komite za varnost in zaščito na delu v rudarstvu, geologiji in metalurgiji.

Poraba investicijskih kreditov



Geološki zavod iz Ljubljane raziskuje slojišče premoga zahodno od eksploatacijskih polj jame Loke. Te raziskave se financirajo iz republiških sredstev.

Fotografija kaže vrtno napravo za izdelavo vrtnice Lz — 1/74-GZ pri »Kokoletu«.

Foto inž. T. Bregant

V prejšnji številki glasila Srečno je bil objavljen prispevek o doseganju in porabi amortizacijskih sredstev v letu 1974, v tem članku pa je prikazana uporaba investicijskega posojila.

Celotna predračunska vred-

— sredstva za energetiko	33.5 %	40,000.000,00 din
— bančna sredstva	30.0 %	31,138.000,00 din
— lastna sredstva	31.5 %	32,655.000,00 din
Skupaj	100.0 %	103,793.000,00 din

Vlaganja v osnovna sredstva so po namenu predvidena za:

— rudarska dela		26,084.000,00 din
— zunanja gradbena dela		5,381.000,00 din
— oprema z montažo		
— domača	16,151.000,00	
— uvozna	51,880.000,00	
— montaža	4,297.000,00	72,328.000,00 din
Skupaj		103,793.000,00 din

Od skupne vrednosti odpade na:

— TOZD rudnik Hrastnik	51,896.000,00 din
— TOZD rudnik Trbovlje	10,678.000,00 din
— TOZD rudnik Zagorje	31,225.000,00 din
— TOZD separacija Trbovlje	6,391.000,00 din
— in skupni prevoz	3,603.000,00 din
Skupaj	103,793.000,00 din

Nadzornik kot vodja delovne skupine

Kaj pričakujemo od njega?

Z namenom, da bi uresničili dejansko in neposredno upravljanje delovnih organizacij s strani delavcev, so bile organizirane še pred ustanovitvijo TOZD, tako imenovane delovne skupine. To so skupine delavcev, ki delajo na ožjem področju in tvorijo več ali manj zaključen krog. Delo take skupine vodi v jami nadzornik, zunaj pa delovodja. Pogoj za opravljanje takšne funkcije je ustrezna strokovna kvalifikacija. Pri ustanavljanju delovnih skupin kot osnovnih celic delavskega samoupravljanja, je nastopilo vprašanje, kdo naj bo na čelu te skupine v samoupravljalnem smislu. Po vsestranskih razpravah in razglabljanjih je bila sprejeta odločitev, da naj bo vodja, v svojstvu samoupravne organiziranosti, nadzornik ali delovodja.

Zakaj takšna odločitev? Na to vprašanje ni težko odgovoriti. Kdo drug kot nadzornik ali delovodja bolje pozna probleme in težave svojih sodelavcev. Vse kar pa se v tej osnovni enoti dnevno dogaja, sodelovlja tudi on, ali drugače povedano, nič pomembnega ne more iti mimo njega ali preko njega, naj si bo to po strokovni ali politični plati. Nadzornik zaradi tega najlažje posreduje resnično sliko mnenja in razpoloženja svoje delovne skupine. Delavskemu svetu TOZD je delo na ta način zelo olajšano, ker je v vseh zadevah lahko skoraj v neposrednem stiku s kolektivom, ki ga predstavlja.

Vse kar sem navedel do sedaj, pa ne deluje samo po sebi s tem, ko smo postavili nadzornika za vodjo delovne skupine. Za kar najboljše izpolnjevanje nalog in vloge takega vodje, so poleg strokovnosti enako pomembne tudi politične in moralne kvalitete.

Nadzornik, ki politično ni popolnoma na liniji našega samoupravnega sistema, ne more zadovoljivo opravljati nalog, ki jih od njega pričakujemo. Te naloge pa so zelo zahtevne. Sodelavcem mora znati prikazati probleme v neprisiljeni in razumljivi obliki, vlivati mora zaupanje v predanost našega delavskega samoupravljanja, kar je pogoj za dvig delovne morale in za pravilno politično vzdušje. Z uresničitvijo takšnih odnosov bomo mnogo pripomogli k poglobitvi samoupravljanja, kar nam narekuje tudi nova ustava, kjer je dan največji poudarek prav samoupravljanju.

Dosedanje izkušnje na TOZD rudnik Hrastnik kažejo, da niso vsi nadzorniki — vodje delovnih skupin, odigrali pričakovane vloge, zato bo politični aktiv moral o tem razpravljati in se angažirati za nujno izboljšanje.

Lado Debelak

Vrste informativnih sredstev v ZPT

Za redno in sprotno seznanjanje članov delovnih skupnosti vseh devetih TOZD in SSS pri ZPT, se poslužujemo naslednjih informativnih sredstev:

— glasilo Srečno, ki izhaja mesečno v obsegu od 28 do 32 tiskanih strani in v nakladi po 3000 izvodov;

— ciklostirani bilten, ki izhaja občasno, v nakladi po 800 izvodov; v letu 1973 je izšlo 33 številka na skupno 159 tipkanih straneh;

— okrožnice; teh je izšlo v preteklem letu skupno 145 v nakladi do 400 izvodov;

Z investicijskimi deli po programu za modernizacijo in koncentracijo proizvodnje premoga, smo pričeli že v letu 1971. Po pogodbi z banko, morajo biti dela zaključena do konca leta 1976. Banka nam je

— lastnih sredstev			
— posojila iz energetike			5,026.300,00 din
v letu 1971	5,559.300,00		
v letu 1972	4,499.700,00		
v letu 1973	6,217.600,00		16,276.600,00 din
— posojila iz bančnih sredstev			3,949.200,00 din
Skupaj			25,252.100,00 din

Od programirane vrednosti smo porabili do konca leta 1973, le 24 %. V letu 1974 je bilo koriščenje odobrenega poso-

— rudarska dela		4,187.800,00	din
— zunanja gradbena dela		—	din
— domačo opremo		3,678.200,00	din
— uvozna oprema		4,154.400,00	din
— montaža opreme		—	din
Skupaj		12,020.400,00	din

Po nosilcih del odpade na:

— rudnik Hrastnik		3,519.000,00	din
— rudnik Trbovlje		—	din
— rudnik Zagorje		5,936.400,00	din
— separacijo Trbovlje		—	din
— skupni prevoz		2,565.000,00	din
Skupaj		12,020.400,00	din

Od začetka del v letu 1971 do 30. septembra 1974 smo porabili:

vir financiranja	din	% od skupnega zneska
— sredstva za energetiko	11,757.700,00	30
— bančna sredstva	9,238.200,00	30
— lastna sredstva	16,276.600,00	50
Skupaj	37,272.500,00	36

Po namenu je bilo porabljen za:

vir financiranja	din	% od skupnega zneska
— rudarska dela	11,247.200,00	43
— zunanja gradbena dela	1,932.600,00	36
— domačo opremo	6,253.300,00	39
— uvožno opremo	17,474.000,00	28
— montažo opreme	365.400,00	9
Skupaj	37,272.500,00	36

Po nosilcih investicijskih del odpade na:

— rudnik Hrastnik	15,388.500,00	30
— rudnik Trbovlje	7,205.900,00	67
— rudnik Zagorje	8,808.500,00	28
— separacijo Trbovlje	2,741.200,00	43
— skupni prevoz	3,128.400,00	87
Skupaj	37,272.500,00	36

do podpisa pogodbe vložena lastna sredstva amortizacije priznala za lastno udeležbo. Teh sredstev je bilo skupno 16,276.600,00 din. Do konca leta 1973 smo porabili za investicijska dela po predmetnem programu:

jila nekoliko intenzivnejše, predvsem za nabavo uvozne opreme. V tem letu smo do konca septembra porabili za:

Ker so bila vložena sredstva iz amortizacije v letih 1971 do 1973 priznana za lastno udeležbo delovne organizacije, smo časovno našo udeležbo plačali vnaprej. Zaradi tega lahko od dneva podpisa posojilne pogodbe uporabljamo za plačilo obveznosti samo kreditna sredstva toliko časa, dokler v skup-

— za rudarska dela	674.000,00 din
— za domačo opremo	630.400,00 din
— za uvozno opremo	888.100,00 din
Skupaj	2.192.500,00 din

in sicer:

— rudnik Hrastnik	1.196.900,00 din
— rudnik Zagorje	995.600,00 din
Skupaj	2.192.500,00 din

ob upoštevanju vseh (do 15. oktobra) porabljenih sredstev, smo izkoristili vire financiranja takole:

	din	% od skupnega zneska
— sredstva za energetiko	12.985.500,00	32
— bančna sredstva	10.202.900,00	33
— lastna sredstva	16.276.600,00	50
Skupaj	39.465.000,00	38

Po namenu in nosilcih investicij je bilo porabljeno skupno od začetka del v letu 1971 do 15. oktobra 1974:

namen	din	% od skupnega zneska
— rudarska dela	11.921.200,00	46
— zunanja gradbena dela	1.932.600,00	36
— domača oprema	6.883.700,00	43
— uvozna oprema	18.362.100,00	35
— montaža opreme	365.400,00	9
Skupaj	39.465.000,00	38

nosilci investicije	din	% od skupnega zneska
— rudnik Hrastnik	16.585.400,00	32
— rudnik Trbovlje	7.205.900,00	67
— rudnik Zagorje	9.804.100,00	31
— separacija Trbovlje	2.741.200,00	43
— skupni prevoz	3.128.400,00	87
Skupaj	39.465.000,00	38

Investicijski program za modernizacijo in koncentracijo proizvodnje premoga, je bil izdelan že leta 1970 in s popravki v letu 1971. Medtem so nastopile občutne spremembe, tako v samem konceptu investicijske izgradnje, kot v pogojih poslovanja: spremenjene cene materiala in storitev, nov način obračunavanja osebnih dohodkov in amortizacije,

nem porabljenem znesku ne pridemo do financiranja v dogovorjenem odstotku: 38,5 % iz energetike, 30 % iz bančnih sredstev in 31,5 % iz lastne udeležbe.

Poleg omenjenih zneskov smo porabili od 1. do 15. oktobra 1974 še:

— Mladi rudar; ciklostirano glasilo, ki ga izdaja TOZD RŠC za vaje; v preteklem letu sta izšli 2 številki v nakladi po 250 izvodov;

— razglasne zvočne postaje; te postaje so nameščene v naslednjih TOZD — rudnik Hrastnik 2, rudnik Trbovlje 1, rudnik Zagorje 2, separacija Trbovlje 1, elektrostrojna delavnica 1 in rudarski šolski center 1, skupno 8. Te postaje vse TOZD dnevno koristijo za sprotno obveščanje članov kolektiva med odmori, predvsem pa med izmenami;

— razglasne deske; teh je na razpolago skupno 51. Nameščene so v moštvenih čakalnicah in delavnicah;

— informativne omarice; teh je v posameznih TOZD skupno 17. Nameščene so z namenom, da jih člani kolektiva koristijo za odlaganje raznih predlogov, vprašanj, prošenj, pritožb, ipd.;

— radio Trbovlje; ZPT sklenejo vsako leto za potrebe vseh TOZD in SSS ZPT, pogodbo za redno objavljanje najrazličnejših vesti, poročil, reportaž, komentarjev, magnetofonskih zapisov, ipd. V letu 1973 je radio Trbovlje objavil 140 takšnih prispevkov oziroma poročil za člane kolektiva in ostalo javnost;

— ostala informacijska sredstva; ZPT dajejo na razpolago poklicnim novinarjem Dela, Dnevnika, RTV Ljubljana, TANJUGA in Radia Trbovlje, najrazličnejše informacije, z namenom, da jih objavijo v javnih informativnih sredstvih, tako za informacije članom kolektiva, kakor tudi za seznanjanje javnosti o problematiki TOZD oziroma ZPT. Novinarji so vedno vabljeni tudi na seje delavskega sveta ZPT;

— delovne skupine; najpomembnejše sredstvo za sprotno obveščanje članov kolektiva, so sestanki delovnih skupin, deloma med odmori, deloma pa med izmenami ali v izvedelovnem času; v preteklem letu je bilo v vseh TOZD

spremenjene zakonske in pogodbene obveznosti in slično, zato moramo nujno pristopiti k popravku investicijskega programa.

Po kreditni pogodbi z banko, moramo sodelovati v tej investicijski izgradnji z lastno udeležbo 32.655.000,00 din. Od tega smo že vložili 16.276.600,00 din tako, da bi morali prispevati v letih 1974, 1975 in 1976

100 delovnih skupin, ki so imele skupno 859 sestankov. Na njih je bilo sprejetih skupno 635 raznih predlogov;

— zbori delavcev; ti so organizirani v vsaki TOZD in SSS, v preteklem letu je bilo skupno 112 zborov. Ti imajo po novi ustavi najpomembnejšo vlogo v samoupravnih odnosih.

Iz gornjega pregleda je razvidno, da se v TOZD in SSS ZPT poslužujemo vseh možnih oblik obveščanja, ki krožijo od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Seveda pa se ne moremo in ne smemo uspravati, da je sedanji obseg obveščenoosti zadovoljiv. Zato se moramo vsi zaposleni v celoti angažirati za vsestransko izboljšanje obveščanja tako v pogledu obsega, kakor tudi kakovosti. Poleg do sedaj znanih oblik obveščanja, je TOZD rudnik Zagorje v letošnjem letu pričela izdajati lastni ciklostirani bilten v 50 izvodih. Tudi druge TOZD in SSS imajo še dodatne oblike informiranja svojih članov tako z različnimi obvestili, kakor tudi z objavami raznih vesti s strani družbenopolitičnih organizacij TOZD in ZPT.

KAZEN ZA SLABE UPRAVLJALCE

V kombinatu Soda sol v Tuzli so sklicali sejo delavskega sveta, ki pa se je niso udeležile nekatere delegacije temeljnih organizacij združenega dela. Samoupravni organi so sklenili, da bodo morale temeljne organizacije združenega dela, katerih delegacije niso prišle na sejo in je zaradi tega ta morala odpasti, plačati 150.000 N din denarne kazni. Za tiste, ki ne spoštujejo samoupravljanja, je taka kazen predvidena v statutu kombinata. Pravijo namreč, da je tudi seja delavskega sveta pomembnejša od vsakega drugega dela, zato se je delegacije morajo obvezno udeležiti.

Op. ur. odbora:

Delegacijam TOZD in SSS v organih upravljanja v premiskle!

še 16,378.400,00 din. Ker smo morali izgubo rudnika Zagorje v letu 1973 pokriti delno iz poslovnega sklada (znižanje v kalkulirane amortizacije v letu 1973) in delno iz drugih lastnih virov (rezervni sklad, odstopljeni prispevki po zveznem zakonu), nam likvidnostna sredstva ne dopuščajo, da bi lahko lastno udeležbo vplačali v celotnem predvidenem znesku. Zato smo že v začetku maja zaprosili pri pristojnih organih

— sredstva za energetiko	52,3 %	54,296.000,00 din
— bančna sredstva	30,0 %	31,138.000,00 din
— lastna sredstva	17,7 %	18,359.000,00 din
skupaj	100,0 %	103,793.000,00 din

Ko bo sprememba posojilne pogodbe podpisana in nam bo vplačana lastna udeležba iz leta 1973 vrnjena, se bo likvid-

nostno stanje naše delovne organizacije precej izboljšalo.

Roman Turnšek

Aktivnost samoupravnih organov

Delavski svet ZPT

Na 10. zasedanju delavskega sveta dne 19. septembra 1974, so delegati razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— v zvezi z izvajanjem svojih sklepov je sklenil, da bo občasno pregledal poročila o njih izvajanju za določena obdobja ter ugotovil, kako le-te dejansko izvajajo,

— sklenil je, da v bodoče ne bo razpravljaj in sklepal o spremembah datumov izplačil osebnih dohodkov, z eventualnimi predlogi za podaljšanje oziroma odložitve izplačila,

— osvojil je poročilo generalnega direktorja, o gospodarskem stanju delovne organizacije, ločeno po posameznih TOZD. Stanje je namreč zavoljo neizpolnjevanja delovnega načrta zelo kritično. Zaradi manjše proizvodnje premoga je bil manjši tudi celotni dohodek v razdobju januar—julij 1974 za okrog 33 milijonov din.

Sprejel je vrsto ukrepov za izboljšanje gospodarskega položaja. V ta okvir pa spada predvsem izdelava popravka—rebalansa gospodarskega oziroma finančnega načrta za leto 1974, seznanitev celotnega kolektiva v vseh TOZD na zborih delavcev in izvajanje dodatnih ukrepov, da se zagotove boljši učinki gospodarjenja, izdelava analize obstoječega stanja na vseh treh rudnikih, s posebnim ozirom na porast proizvodnih stroškov ter boljše oblaganje odkopnih delovišč in racionalnem zaposlovanju delavcev ob dela prostih dneh, poostreitev discipline, sodelovanje delegatov pri izboljšanju obstoječega stanja v TOZD, spodbujanje so- delavcev za čimvečje prizadevanje pri delu, boljše izkoriščanje mehanizacije, predvsem na odkopih in transportu ter ukrepanje za izboljšanje likvidnosti, pri čemer se je treba zelo angažirati pri rešitvi spornih terjatev,

— potrdil je poročilo generalnega direktorja o poteku izvajanja posameznih točk akcijskega programa ZPT za leto 1974, hkrati pa je naložil vsem TOZD dolžnost, da individualni poslovodni organi, t. j. direktorji, določijo nosilce nalog za izvajanje akcijskih programov TOZD ter stalno spremljajo in kontrolirajo izvajanje sprejetih ukrepov po programu,

— razglasil je samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD in SSS, in sicer na temelju predhodno izvedenih zborov delavcev v vseh TOZD v avgustu l. l.; s tem sporazumom je bil dopolnjen samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD ZPT z dne 3. 1. 1974. Hkrati je sklenil, da pismene izjave v zvezi s tem sporazumom, z dne 3. 1. 1974, veljajo tudi za predmetni sporazum z dopolnitvami;

— sklenil je, da naj TOZD RŠC izdela primerjalno analizo o obsegu del in stimulaciji med revirsko delavsko univerzo in oddelkom za izobraževanje odraslih pri RŠC, na temelju katere naj bi delavski sveti TOZD ZPT lažje sprejemali odločitve do predloga RŠC o sistematizaciji nekaterih novih delovnih mest,

— osvojil je predlog odbora za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT, da se izplačevanje osebnih dohodkov pripravnikom, ki so v letu 1974 združili delo pri ZPT za nedoločen čas, prizna po delovnem mestu, na katerem so razporejeni, in sicer do uskaditve samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v TOZD in SSS ZPT, vendar se jim od osebnih dohodkov odbije 20 % zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj. Po preteku pripravniške dobe odbijanje odstotkov od osebnih dohodkov preneha,

— odobril je delavskemu svetu TOZD rudnik Zagorje v breme sklada skupne porabe ZPT, znesek za vrednost 5 ton

premoga, in sicer namensko kot prispevek k izvedbi akcije ZB NOV Izlake, za dograditev zdravstvenega objekta za območje Izlak,

— obnovil je svoječasn sklep odbora za ekonomsko-tehnične zadeve prejšnje mandatne dobe, o možnostih nakupa 2 ton premoga po maloprodajni ceni s strani članov delovne skupnosti v primerih, ko količina deputatnega premoga zaradi večjih potreb ne zadošča,

— pooblastil je generalnega direktorja, da poda vodstvu TOZD separacije ustrezno stališče do koriščenja letnega dopusta.

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT

Na svoji 3. seji, dne 18. septembra 1974, je odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT razpravljal in sklepal o naslednjih zadevah:

— obravnaval je vprašanja beneficirane delovne dobe oziroma o ureditvi povečanega štetja zavarovalne dobe ter vsebine družbenega dogovora o načelih ter kriterijih in osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem; ta dogovor je bil objavljen letos v republiškem uradnem listu,

— sklenil je, da je treba nujno ponovno aktivirati delo komisije za benefikacijo delovnih mest vseh slovenskih rudnikov,

— predsedniki odborov za medsebojna razmerja v TOZD in SSS naj se podrobneje seznanijo z družbenim dogovorom, delavski sveti TOZD in SSS pa naj imenujejo 5-članske komisije za izdelavo seznamov beneficiranih delovnih mest, z ustreznimi podatki. Potrebno je tesno sodelovanje, predvsem vseh treh rudnikov,

— obravnaval je predlog za spremembo pravilnika o pripravnikih, in sicer v tem smislu, da naj bi delavski svet ZPT spremenil oziroma odob-

ril razporeditev pripravnikov na sistemizirana delovna mesta,

— pri reševanju vlog za priznanje beneficirane delovne dobe, odobritev deputatnega premoga, denarno pomoč iz solidarnostnega sklada, odobritev in razrešitev štipendij oziroma štipendijskih obveznosti ter šolnin, je od 10 vlog 4 rešil ugodno, ostale pa je deloma zavrnil, deloma pa odstopil v reševanje drugim pristojnim organom upravljanja; določene sklepe še tudi ni mogel sprejeti na prošnjo raznih slušateljev za odobritev iz vrst članov kolektiva za odobritev plačevanje šolnine za šolanje v večernih šolah, dokler ne ugotovi pristojna služba, s kolikšnimi sredstvi bi lahko razpolagali za te namene,

— na znanje je sprejel informacijo vodje kadrovskega sektorja, o problematiki razporejanja kadrov v delovni organizaciji. Odbori za medsebojna razmerja so se v zadnjem razdobju srečevali s problemi, in sicer v tem smislu, da se TOZD pri urejanju kadrovske problematike, predvsem pri zasedanju prostih delovnih mest, ki jih samostojno objavljajo, zapirajo same vase in ne kažejo posebne pripravljenosti za dogovarjanje z ostalimi TOZD, iz katerih se delavci prijavljajo na prosta delovna mesta; nadalje je opaziti znake kadrovskega siromašenja tistih TOZD, ki zaostajajo za osebnimi dohodki. Pri tem pa se pojavlja poseben problem pri skupnih strokovnih službah, ki na področju osebnih dohodkov participirajo na povprečnem osebnem dohodku. Delavci skupnih strokovnih služb se vse pogosteje prijavljajo na prosta delovna mesta v TOZD, kjer je vrednost točke višja. Zato tehniški in administrativni delavci v TOZD ne kažejo posebne zanimanja za delo v skupnih strokovnih službah,

— obravnaval je še informacijo o tem, če se v čas bolniškega in letnega dopusta obračuna kot nadomestilo osebnih dohodkov tudi prosta sobota.

Seja predsednikov delavskih svetov

Dne 1. oktobra 1974, so se sestali predsedniki delavskih svetov TOZD in SSS ZPT. Na tej seji so obravnavali naslednje:

— po podani obrazložitvi s strani vodstva ZPT in družbenopolitičnih organizacij, so se navzoči soglasno odločili, da bodo predlagali delavskim svetom in zborom delavcev v TOZD, da bi vsi člani kolektiva na sicer dela prosto soboto, 12. oktobra 1974, delali in ponovno poklonili ta delavnik v korist Kozjanskemu tako, kot so to storili v juliju t.l., v prvem krogu dajanja te pomoči. Člani kolektiva, ki bi se udeležili dela na to soboto, bi odstopili za pomoč Kozjanskemu svoj normalni delavnik, medtem ko bi dodatek za stalnost, jamski dodatek in dodatek za nočno delo izplačali delavcem, ki bi ta dan bili na delu. S tem v zvezi so sprejeli program akcije v vseh TOZD;

— na znanje so sprejeli predlog, da bo za široko in poljudno razlago med člani kolektiva v zvezi z integracijo ZPT-TET, potrebna pomoč samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Zbori delavcev bodo predvidoma izvedeni s tem v zvezi v decembru t.l., ker je s 1. 1. 1975 predvidena ustanovitev nove delovne organizacije;

— nadalje so obravnavali še vprašanje delegatov, ki prihajajo na zasedanja delavskega sveta ZPT. Ti morajo biti dobro seznanjeni s problematiko, ki je na dnevnem redu zasedanja ter da so do nje opredeljeni in da posredujejo na zasedanjih mnenja in predloge organov upravljanja TOZD, iz katerih izbirajo;

— sklenili so, da bo v decembru t.l. sestanek delegatov iz TOZD ZPT v raznih interesnih skupnostih, ko bodo pripravljali stališča do programov dela in potrebnih sredstvih za leto 1975;

— seznanjeni so bili s težnjami v nekaterih TOZD zaradi

koordiniranja stališč o višini 100-% vrednosti osebnega dohodka. Tudi v bodoče naj bi se s stališči delavskega sveta TOZD omogočilo solidarno dogovarjanje med posameznimi TOZD, s tem pa bi bila tudi podana solidarnost do gospodarjenja v ZPT;

— sproženo je bilo vprašanje zapiranja samoupravnih organov TOZD v svoje okvire. To pa seveda zavira nadaljnji razvoj samoupravljanja. Samo-

upravni organi v TOZD lahko občasno povabijo na svoje seje tiste predstavnike SSS, ki jim je določena problematika poznana in o kateri razpravljajo na svojih sejah;

— nadalje je razpravljajal še o problematiki TOZD GRAMAT ter o težavah pri skupnem prevozu zaradi izrabljenosti voznega parka ter deponiranja praha in graha.

T. L.

Naša pomoč Kozjanskemu

Na dela prosto soboto, 12. oktobra 1974, je naša delovna organizacija v vseh TOZD in SSS obratovala popolnoma normalno, in sicer na pobudo družbenopolitičnih organizacij TOZD in ZPT. Normalni osebni dohodki tega delovnega dne so šli namreč v korist sklada pomoči Kozjanskemu. Prvikrat

smo člani kolektiva ZPT delali na prosto soboto v juliju t.l. v korist Kozjanskemu, v drugem krogu pa, kot smo že navedli 12. oktobra t.l. Iz posameznih TOZD in SSS so člani kolektiva prispevali naslednje zneske, ki jih tvorijo normalni osebni dohodki, brez dodatkov:

TOZD

rudnik Hrastnik	794
rudnik Trbovlje	507
rudnik Zagorje	979
separacija	301
RGD	390
ESD	134
avtopark	64
GRAMAT	75
RŠC	60
skupne strokovne službe	198
SKUPAJ	3.502

Štev. odstopljenih delavnikov

Vrednost osebnih dohodkov (neto)

794	74.152,15 din
507	53.076,70 din
979	93.000,00 din
301	25.297,65 din
390	45.214,15 din
134	13.453,00 din
64	6.685,70 din
75	6.994,00 din
60	7.000,00 din
198	23.111,25 din
3.502	347.984,60 din

Prispevki članov kolektiva, zaposlenih na gradbiščih TOZD RGD v ZR Nemčiji in Švici, v tem poročilu niso zajeti.

Glede na to, da bomo odvedli gornja sredstva skupno s prispevki, znaša naš prispevek iz drugega kroga pomoči Kozjanskemu, v bruto znesku skupno 490.936,65 din. Ta znesek pa seveda ni dokončen, ker v njem niso všteti prispevki tistih naših sodelavcev, ki bodo svoj prispevek za pomoč Kozjanskemu, prispevali kasneje, to so predvsem tovariši, ki delajo v ZR Nemčiji in Švici pa tudi drugi.

Pomoč članov kolektiva ZPT iz vseh TOZD in SSS znaša skupno iz prvega in drugega kroga:

— z dne 13. julija 1974	620.679,70 din
— z dne 12. oktobra 1974	490.936,65 din
Celokupno	1.111.616,35 din

Ta znesek pa je dejansko še nekoliko večji, ker so naši sodelavci iz gradbišč v ZR Nemčiji in Švici, nakazali svojo pomoč direktno republiškega sklada za pomoč Kozjanskemu.

Temelji delegatskega skupščinskega sistema

Delegatski princip je univerzalno načelo našega družbenopolitičnega sistema. Tako so po delegatskem načelu sestavljeni delavski sveti, skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, skupščine družbenopolitičnih skupnosti in vsi drugi organi samoupravnega odločanja.

Pomembno novost nove ustave, ureditve predstavlja to, da je skupščina zgrajena po delegatskih načelih. Tako so delegacije temeljnih samoupravnih skupnosti in delegacije družbenopolitičnih organizacij osnova skupščinskega sistema.

Temeljni smisel delegatskega sistema je, da tudi družbene odločitve sprejema delovni človek v bistvu v svoji temeljni samoupravni skupnosti oziroma družbenopolitični organizaciji, preko delegatskega sistema pa sodeluje na vseh ravneh družbenega dogovarjanja in odločanja.

Delegacije oblikujejo delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, v JLA, nadalje kmetje in obrtniki ter delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah.

Kandidacijski postopek izvede Socialistična zveza delovnega ljudstva skupaj s sindikatom. Pri kandidiranju je pomembna vloga ZKJ in drugih družbenopolitičnih organizacij. Demokratični kandidacijski postopki zagotavljajo dejanski vpliv vseh delovnih ljudi na sestavo delegatskih skupščin.

Volitve delegacij temeljnih samoupravnih skupnosti so neposredne. Temeljne samoupravne skupnosti določijo v okviru ustave s svojimi samoupravnimi akti: število članov delegacije, sestavo, izvolitev in odpoklic delegacije.

Ustava določa, da traja mandat delegatov 4 leta, da nihče

ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v isto delegacijo, ter kdo ne more biti izvoljen v delegacijo.

Število delegatskih mest v skupščine družbenopolitičnih skupnosti se določa glede na število delovnih ljudi v teh skupnostih in glede na druga merila, delegacija oziroma konferenca delegacij, če ne pripada delegaciji nobeno mesto v skupščini, iz svoje srede delegira delegata na zasedanje skupščine. Hkrati se opravi na seji delegacije oziroma konferenci delegacije usklajevanje stališč. Za vsa pomembna vprašanja mora delegacija organizirati razpravo med člani temeljne samoupravne skupnosti. Glede drugih vprašanj se bo delegacija posvetovala z delavskim svetom ali kakšnim drugim samoupravnim organom temeljne samoupravne skupnosti, kadar pa bo šlo za izvrševanje že sprejetih stališč, bo delegacija sama oblikovala svoja stališča. V vsakem primeru pa bo morala delegacija poleg svojih interesov upoštevati tudi širše družbene interese.

Delegatski sistem oblikovanja skupščin družbenopolitičnih skupnosti zahteva drugačen način sprejemanja odločitev v skupščinah. Vse manj pomembno postaja glasovanje in preglasovanje, čeprav se mu popolnoma ne moremo odreči, pač pa stopa v ospredje dogovarjanje in sporazumevanje.

Delegat, ki bo šel na zasedanje skupščine, bo sicer vezan na stališča temeljne samoupravne skupnosti, delegacije oziroma konference delegacij, vendar pa se bo o konkretnih vprašanjih samostojno odločal. Zato bo treba zagotoviti ustrezno odgovornost delegata in delegacije. Delegat mora biti odgovoren temeljni samoupravni skupnosti, delegaciji in tudi širši družbeni skupnosti.

Delegatska razmerja bomo uresničevali le, če bomo dele-



Andrej Gorišek med prevozom po jašku Vine. Foto inž. T. Bregant

gatom zagotovili vse pogoje za njihovo delo. Gre za družbenopolitične, materialne, tehnične in časovne pogoje za funkcioniranje delegatskega sistema. Pri tem bo pomembna vloga družbenopolitičnih organizacij.

Delegatu ali delegaciji lahko temeljna samoupravna skupnost izreče nezaupnico. V tem primeru se sproži postopek za odpoklic, ki je načeloma enak postopku za izvolitev delegatov. Seveda pa delegacija in delegat lahko tudi odstopita.

Skupščino občine, mesta in republike sestavljajo zbor združenega dela, družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti oziroma občin. Ob določenih pogojih v skupščinah občine, mesta in republike soodločajo kot poseben zbor tudi skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Zvezno skupščino sestavljata zvezni zbor ter zbor republik in pokrajin. V obeh zborih so delovni ljudje iz vsake republike oziroma vsaka republika zastopana z enakim številom delegatskih mest.

Pred 8. kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije

V okviru predkongresne aktivnosti, ki je zelo pomembna za delavski razred in člane sindikata, moramo dejavnost sindikata na kratko pregledati tudi v delovni organizaciji ter v TOZD.

Na seji izvršnega odbora konference za energetiko in rudarstvo (KOSIRE) ZPT smo se dogovorili, kako bomo predkongresno aktivnost uresničevali po TOZD. Prav tako so se posamezne OOS v TOZD v predkongresni aktivnosti povezovali s področnimi občinskimi sindikalnimi organizacijami. Dogovorili smo se da OOS obravnavajo gradivo za 8. kongres ZSS na sejah svojih izvršilnih odborov in pripravijo gradivo za članske sestanke tako, da bo lahko vsak posameznik seznanjen s statutarnimi dogovori in osnutki sklepov 8. kongresa zveze sindikatov Slovenije. Razprave v izvršilnih odborih so se že pričele in gredo h koncu, prav tako tudi članski sestanki.

Še nekaj o statutarnih dogovorih. Kot nam je znano, je bil osnutek o statutarnih dogovorih predložen v obravnavo že v maju 1973. leta. V sedanjem predlogu je precej novosti, sprememb in dopolnitev. Ko je statutarna komisija oblikovala ta predlog je namreč upoštevala:

— novo ustavo v kateri je določena nova družbena vloga sindikatov;

— sklep VII. kongresa zveze komunistov Slovenije in X. kongresa zveze komunistov Jugoslavije;

— sklep 4. konference zveze sindikatov Slovenije in rezultate razprav ter izkušenj iz množične akcije iz let 1973 in 1974, za prilagoditev organiziranosti in delovanja sindikatov novim ustavnim razmeram;

— platforma o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov Jugoslavije.

Po mnenju komisije bi ta statutarni dokument, ki bi nadomestil sedanji statut zveze sindikatov Slovenije in statute vseh sindikatov Slovenije, primerna podlaga za učinkovito delovanje sindikatov v uresničevanju delavskih interesov. Skratka, zavedati se moramo, da s sprejetjem statutarnega dogovora o organiziranosti in delovanju zveze sindikatov v Sloveniji, dobivamo člani sindikata v roke izredno pomemben pripomoček za uresničevanje novih sindikalnih pravic, dolžnosti in odgovornosti in novo sredstvo za učinkovito sindikalno delovanje na vseh ravneh naše organiziranosti. Tega bi se moral zavedati vsak izvoljen delegat, da odigra svojo vlogo in da sodeluje celotno članstvo, ker eden ali dva ne pomenita veliko, skupno sodelovanje je pa seveda najbolj učinkovito.

Če na kratko napravimo izvleček iz statutarne dogovora, vidimo naslednje:

Osnovna organizacija sindikata (OOS) v temeljni organizaciji združenega dela (TOZD) in v drugi samoupravni delovni skupnosti, je temeljna oblika sindikalne organiziranosti in najširši okvir političnega delovanja delavcev.

V osnovni organizaciji sindikata delavci neposredno izražamo svoje interese in jih usklajujemo med seboj. S stališča razrednih interesov na tej podlagi določamo skupni interes in se borimo za njegovo uresničevanje po samoupravni poti.

OOS je nosilec in uresničevalec skupnih interesov delavcev, ki jih združuje in interesov delavskega razreda kot celote.

OOS pri TOZD so obravnavale tudi vprašanje določitve delegatov za 8. kongres zveze sindikatov Slovenije in delegatov za 7. kongres zveze sindi-

katov Jugoslavije. Delegati so predvsem iz neposredne proizvodnje.

V javni razpravi je tudi seznam možnih kandidatov za novi republiški svet, ki bo štel 68 članov. Med njimi bo več kot tri četrtine neposrednih proizvajalcev, 44 odstotkov evidentiranih kandidatov je žensk 31 odstotkov pa mladih.

Iz tega je razvidno, da so med delegati za 8. kongres zveze sindikatov Slovenije in vodstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije predvsem delavci, od tega pa sorazmerno ženske in mladi delavci.

Ko bo kongres za nami in bodo vsi dokumenti sprejeti, se bomo morali vsi zavedati, da so to naloge, dolžnosti in pravice vseh delovnih ljudi in, da bomo morali te dokumente spraviti v življenje. Zavedati se bomo morali, da delegati konference in člani izvršilnih odborov res odigrajo tisto vlogo, ki jo bo kongres predvidel in ki jih začrtuje nova ustava. Če povzamemo misli, ki jih podarja zgoščeno besedilo za članske sestanke, vidimo, da so to sklepi in smernice za akcijo vseh nas članov sindikata in ne le za posamezne sindikalne organe ali za posamezne sindikalne aktiviste. Kajti sindikat smo predvsem mi, člani, in vse drugo je le naš pripomoček in naše sredstvo za našo akcijo. To osnovno izhodišče je upoštevano tako v novem statutu, ki se imenuje statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikata in zveze sindikatov v SR Sloveniji, kot tudi v osnutkih kongresnih sklepov.

Če na kratko pogledamo, kaj je sililo k novemu statutarneemu dokumentu ugotovimo, da je to predvsem nova ustava. Ta omogoča bistveno povečano vlogo sindikatov. Kot sem že omenil, so statutarni dokumenti izšli že maja 1973 in bili predloženi v javno razpravo.



Janez Hlastan nad bunkerjem I — iztresališče rovnega premoga pred separiranjem. Leži okrog 150 m od ustja rova separacije Foto inž. T. Bregant

Na 4. konferenci zveze sindikatov Slovenije junija 1973. leta, so bili sprejeti številni sklepi v zvezi s takojšnjo reorganizacijo sindikatov. To je bilo večinoma že opravljeno, kar je dalo že tudi mnoge dobre začetne rezultate. Na podlagi teh izkušenj in razprav, je bil v začetku julija letos objavljen predlog statutarnega dogovora.

Tudi tega so obravnavale mnoge osnovne organizacije sindikata, vse občinske, republiške in zvezne organizacije sindikatov ter drugi družbeni dejavniki, med njimi izvršni komite predsedstva CK ZKS. Vsi so predlog podprli in dali nekatere spremljevalne predloge. Na podlagi vseh teh razprav v večini OOS, nam republiški

svet zveze sindikatov Slovenije sedaj predlaga, da odločimo o končnem besedilu dokumenta. Če bi dokument sprejeli vsaj dve tretjini članstva OOS, bo na 8. kongresu zveze sindikatov Slovenije razglašena njihova uveljavitev. To bo prvič v zgodovini sindikalnega delovanja na Slovenskem, da je bil statutarni dokument sprejet po tako množičnih pripravah in neposredno s strani sindikalnega članstva.

Če na kraju ugotovimo, se spričo tako široke razprave o dokumentu, ki je pripravljen za sprejem na 8. kongresu zveze sindikatov Slovenije, ne bo težko odločiti, ker je tako dobro začrtan in dopolnjen na podlagi ustave in izkušenj, ki so se pokazale v zadnjem obdobju.

Še enkrat poudarjam, da se bomo morali zavedati vsi člani sindikata, da so ti dokumenti namenjeni vsem članom in ne le posameznim aktivistom.

Ivan Vovk

Delo sindikatov v ZPT

Kljub objektivnim pa tudi subjektivnim težavam, je imel izvršni odbor (IO) konference sindikata rudarstva in energitike (KOSIRE) pri ZPT, dne 27. septembra 1974 že svojo deveto redno sejo. Člani so razpravljali o statutarne dogovoru o organiziranosti sindikatov, o nujnosti izpeljave drugega kroga pomoči Kozjanskem in o gospodarskem položaju ZPT. Predsedniki osnovnih organizacij sindikata (OOS) so se dogovorili, da bodo napeli vse svoje sile zato, da bodo k uspešnejšemu reševanju celotne problematike čim več pripomogli prav člani sindikata. Kajti tu je ves smisel in inte-

res našega dela. Delavca moramo spremljati v slabih in dobrih trenutkih, on pa mora s svojo aktivnostjo prispevati, da bomo tak sistem dela lahko uveljavljali. Ne moremo mimo dejstva, da je mnogo članov neaktivnih ter da to slabi še tiste akcije, ki so vsebinsko in dobro pripravljene. Na drugi strani pa se srečujemo tudi s tem, da so akcije v nekaterih TOZD premalo usklajene. To drugo spoznanje je boleče in zaskrbljujoče. Moramo ga čimprej odstraniti in postati v vseh sredinah naše delovne organizacije CELOTA, od družbenopolitičnih organizacij (DPO), samoupravnih organov do vod-

stev, za kar niso odgovorne le DPO, temveč ima vsakdo del te odgovornosti v svojem delokrogu. V vseh sredinah moramo prav to odgovornost in dolžnost zaostri in aktivirati vse, neglede na položaj, zasluge, itd., ker bomo le tako pri svojem delu uspešnejši. Enotne akcije bodo rodile tisto, česar si želimo vsi. Kajti zelo neprijetno je nenehno razpravljati o slabem položaju naše delovne organizacije.

Enotnost našega dela.

Če hočemo doseči boljše rezultate pri svojem sindikalnem delu, moramo proučiti v sleherni TOZD, kakšen naj bo pri-

stop. Enotni smo bili v tem, da moramo približati vse probleme in uspehe delavcem. To pa je možno preko delovnih skupin. Pri tem moramo na širših političnih aktivih ali delovnih sestankih temeljito seznaniti in usposobiti njihove vodje ter jim dajati kratka gradiva, s katerimi si bodo lahko pomagali v razpravah.



Kljub čedalje večji mehanizaciji pridobivanja premoga v jami, potrebujemo še vedno večje količine jamskega lesa. Tega pripravljajo na lesnem skladišču v Trbovljah.
Foto inž. T. Bregant

Statutarni dogovor.

O njem bomo razpravljali na sestankih delovnih skupin, pripravili pripombe, dopolnitve in predloge ter jih končno sprejeli na zborih delavcev oziroma članskih sestankih in jih poverili našim delegatom za oba kongresa sindikatov.

Kozjanci.

Prva akcija je bila v ZPT uspešna. Ker pa je ob potresu nastala večja škoda kot smo prvotno predvidevali, smo pristopili k drugemu krogu pomoči. Izoblikovali smo predlog, da bomo solidarno delali v soboto, 12. oktobra 1974.

Za čim uspešnejšo odpravo posledic naravne nesreče, je republiški štab v sodelovanju s

krajevno skupnostjo tega področja, razdelil poškodovana območja na več delov. Zasuvske občine (Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Litija in Domžale) bodo odpravile posledice na območju Vinskega vrha. Popravili bomo hiše in zgradili družbene objekte. Na Vinskem vrhu bomo zgradili novo osnovno šolo — to je naloga občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Da bi imeli za gradnjo čim bližje gramoz, bomo v bližini usposobili kamnolom. Cesto h kamnolomu smo uredili z udarniško akcijo v nedeljo, 6. oktobra t.l. Naše osnovne organizacije sindikata so organizirale 45 brigadirjev (rudnik Hrastnik 5, rudnik Trbovlje 5, rudnik Zagorje 5, ESD 4, RGD 5, separacija 5, GRAMAT 4, avtopark 2, RŠC 4 in SSS 6). Vodja brigadirjev je bil Robert Štern.

Gospodarski položaj.

Osnovne organizacije sindikata morajo dati takoj pobudo za sklic političnih aktivov v TOZD, podrobno analizirati svoj gospodarski položaj v vseh delovnih skupinah in predlagati konkretne rešitve za izboljšanje, izvajanje pa dosledno kontrolirati.

Konferenca sindikata.

Že od julija pripravljamo konferenco o stanovanjski problematiki naših delavcev v ZPT. Za uspešno razpravo pripravljajo odgovorne službe, samoupravni organi in komisije gradivo. Konferenca naj bi bila v oktobru 1974.

Solidarnost naših upokojenecv.

Z uveljavitvijo panoškega samoupravnega sporazuma in s tem sindikalne liste, so člani kolektiva ob odhodu v pokoj upravičeni od 1. marca 1974 dalje do odpravnine. Ker pa je v naši delovni organizaciji šlo v tem letu nekaj članov v pokoj pred pričetkom veljavnosti teh določil, smo izoblikovali predlog, da naj sindikat organizira z vsemi tistimi člani razgovor, na katerem bi se pogovorili, kako bi vsi skupaj solidarno odstopili svoj delček odpravnine tistim članom-upokojenecem, ki so po naših dosedanjih merilih prejeli ob odhodu v pokoj po 500,00 din.

Franjo Glavica

Konferenca komunistov v ZPT

Svet ZK ZPT je na svoji sedmi seji dne 26. septembra in 2. oktobra 1974, razpravljal o samoupravni organiziranosti — o analizi prvega dela razgovorov z delavci, in sicer o tem, kako čutijo uveljavljanje ustave in kongresnih dokumentov. Razgovore so izpeljale delovne skupine v TOZD, ki so jih imenovali izvršni odbori SZDL v vseh treh dolinah. Svet je obravnaval tudi uresničevanje akcijskega programa ZPT za čim

učinkovitejšo odpravo gospodarskih in drugih težav v naši delovni organizaciji. Med drugimi so izoblikovali predlog, da bi komunisti ZPT javno spregovorili o svojih objektivnih težavah na konferenci, ki bo predvidoma 7. novembra 1974 v Trbovljah.

Osnovne organizacije ZK ZPT so ta predlog osvojile v oktobru 1974.

Franjo Glavica

Iz resolucije ZMS

V začetku oktobra t.l. je potekal v Moravcih pri Murski Soboti, IX. kongres slovenske mladine. Tega kongresa so se udeležili tudi delegati iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ki so zaposleni v TOZD ZPT. Nekateri od teh so sodelovali tudi v razpravi na razne teme.

Na tem kongresu se je dosedanja organizacija mladine, preimenovala od dosedanje zveze mladine Slovenije, v zvezo socialistične mladine Slovenije.

Ob koncu kongresa je bila sprejeta tudi daljša resolucija. Del te povzemamo:

... »Resolucija govori o tem, da je potrebno ustvariti družbene pogoje, v katerih se bo mladina neposredno angažirala na vseh področjih družbenega življenja in s tem prevzela svoj del odgovornosti za rezultate družbenega razvoja. Brez tesne življenjske povezanosti z delavskim razredom in subjektivnimi silami ne moremo v naši družbi izpeljati vseh revolucionarnih sprememb. Danes lahko ugotovimo, da delovanje našega članstva v SZDL, sindikatih in ZK postaja stvarnost in da smo na tem področju v naši organizaciji v slovenskem prostoru naredili velike korake. Naši interesi, problemi, stališča in sklepi se morajo preverjati in uveljavljati skupno z interesi vseh ostalih delavcev in občanov v okviru SZDL, sindikatov, ZK. Tako postajajo ti problemi skupni, to je pa tudi pogoj za uspešno in učinkovito razreševanje in uveljavljanje le-teh.

... »Na področju samoupravljanja je potrebno dosledno uveljaviti delegatske odnose ter uveljaviti kot mesto odločanja zbor delovnih ljudi in novo institucijo samoupravljanja, delavsko kontrolo ter samoupravno interesne skupnosti.

Izredno pereča za mlado generacijo je politika zaposlovanja



Mladinska delovna brigada iz Hrastnika je pred proslavo, oziroma I. zborom revirskih aktivistov OF urejevala športni stadion v Hrastniku. Foto Jože Gerhard

nja in stanovanjska problematika, saj je največ mladih nezaposlenih in brez stanovanj. Da imajo ti problemi velike dimenzije je dokaz tudi to, da sta na X. kongresu po teh vprašanih bili sprejeti dve resoluciji. Z našo politično akcijo na tem področju moramo predvsem zagotoviti možnost zaposlitve vsej mladini, dopolnilno izobraževanje za odprta delovna mesta ter ustrezno izdelavo planov potreb po kadrih ter preprečevati ekstenziv-

no zaposlovanje ter zagotavljanje možnosti za postopno vračanje naših delavcev iz tujine. Na področju stanovanjske politike se bomo zavzemali predvsem za nadaljnjo krepitev materialne baze, spremembo politike razdeljevanja stanovanj za izgradnjo samskih domov in stanovanj za mlade delavce in družine ter za večjo lastno udeležbo v skladu z materialnimi možnostmi za pridobitev stanovanja.« ...

Najnižji osebni dohodki v ZPT

Zvišanja življenjskih stroškov najbolj prizadenejo delavce z najnižjimi osebnimi dohodki. Da bi lahko ugotovili, koliko je v ZPT takšnih delavcev, je komisija za družbeni standard pri konferenci sindikata rudarstva in energetike predlagala osnovnim organizacijam sindikata, naj ugotovijo stanje v

svojih TOZD in SSS. Vemo, da so naši osebni dohodki razmeroma skladno naraščali z letošnjimi predvidevanji. Vemo tudi to, da je naša celotna gospodarska situacija slabša kot smo predvideli, zato je zelo težko govoriti o povečanju osebnih dohodkov. Toda kljub temu moramo sindikati skrbeti

za naše delavce in zasledovati njihovo gibanje osebnih dohodkov.

Stanje 31. avgusta je bilo naslednje:

TOZD	število zaposlenih	delavcev v kategoriji		skup.
		mesečni OD do 1.400 din	mesečni OD od 1.400 do 2.240 din	
rudnik Hrastnik	955	2	35	37
rudnik Trbovlje	701	1	25	26
rudnik Zagorje	1104	10	117	127
separacija	384	3	105	108
ESD	172	2	37	39
RGD	743	—	17	17
GRAMAT	83	—	54	54
avtopark	70	—	—	—
RSC	70	—	4	4
SSS	240	4	47	51
ZPT skupaj	4522	22	441	463
	100%	0,5%	9,8%	10,3%

Franjo Glavica

OCENA PROIZVODNJE PREMOGA

Nekateri krogi v Jugoslaviji predvidevajo, da bi se morala proizvodnja premoga v Jugoslaviji do leta 1980 dvigniti na 84 milijonov ton letno. Preteklo leto je znašala skupna pridobljena količina premoga v Jugoslaviji 32,5 milijonov ton. Povečanje proizvodnje je neobhodno potrebno zaradi zadovoljitve potreb široke porabe, industrije, predvsem pa sedanjih in bodočih termoelektrarn. Do leta 1980 bo razširjenih oziroma na novo zgrajenih 10 termoelektrarn.

ŠPANIJA BO POVEČALA PROIZVODNJO PREMOGA

Španska vlada je objavila smernice za akcijo, ki vključuje povečano proizvodnjo premoga. Zaradi mednarodne naftne krize bo Španija preusmerila energetske preskrbe v veliki meri na trda goriva. Tako bodo proizvodnjo premoga povečali od sedanjih blizu 13 milijonov ton (v letu 1973) na blizu 34 milijonov ton do leta 1979. To pomeni, da bodo nastale v tej državi obsežne spremembe za premogovno industrijo.

SONČNA ENERGIJA

Skupina znanstvenikov in inženirjev je na svetovnem kongresu o energetiki v Detroitu-ZDA izjavila, da bi sončna energija že v prvih letih naslednjega stoletja, lahko zamenjala petino dosedaj znanih goriv v ZDA. Računajo, da bi do leta 2000 v ZDA koristilo sončno energijo 10% porabnikov, leta 2020 pa že 30%. Po mnenju teh znanstvenikov bodo naprave za ogrevanje in hlajenje na temelju sončne energije, proizvajali in prodajali na komercialni osnovi že v naslednjih petih do desetih letih. Tehnično gledano, bi sončna energija že sedaj lahko nadomestila del sedanjih energetskih virov, vendar doslej še ni rentabilna.

Rudarstvo doma in po svetu

NOV PREMGOVNIK

Rudarji rudnika rjavega premoga v Budimliji pri Ivangradu, so dolgo živeli v veliki negotovosti. Niso vedeli kaj bo z njimi jutri, ker je bil dosedajni rudnik v zadnjih vzdihljajih, krediti za odpiranje novega pa še niso bili odobreni. Zato je bilo v negotovosti preko 300 rudarjev in več kot tisoč članov njihovih družin. Koncem preteklega leta pa je bil odobren kredit v znesku 52 milijonov za odpiranje novega rudnika rjavega premoga Petnjik. Na dan rudarjev Črne gore 24. septembra so prisrčno in toplo proslavili tri praznike in to dan rudarjev Črne gore, položili so temeljni kamen za odpiranje novega rudnika in proslavili desetletnico obstoja občine Ivangrad. Letna proizvod-

nja novega rudnika Petnjik bo znašala od 200 do 300 tisoč ton letno, eksploatirali pa ga bodo preko 50 let.

KAKOVOSTNI LIGNIT V STANARIH

Pred kratkim je potekal simpozij v Tuzli, na katerem so sodelovali priznani rudarski strokovnjaki iz vsega sveta. Ob tej priliki so bile izražene pohvale na račun kakovosti lignita iz rudnika Stanari pri Doboju. Tega je možno uporabiti ne le kot gorivo, pač pa tudi kot surovino za proizvodnjo natrona, papirja in izolacijskih materialov. Ta rudnik zaposluje 370 delavcev, deluje pa kot posebna TOZD v sestavi Elektrobosne iz Jajca. Doslej so premog pridobivali le v jami, v bodoče pa ga bodo pridobivali tudi na površinskem kopu Raškovic. Obseg proizvodnje bodo razširili na 300.000 ton letno. V ta namen bodo vložili blizu 170 milijonov din investicijskih sredstev.

SVETOVNA KONFERENCA O ENERGETIKI

V Detroitu — ZDA, je koncem septembra 1974 potekala svetovna konferenca o energetiki, na kateri je bilo navzočih 3600 udeležencev. Med temi udeleženci so bili predstavniki 65 držav — znanstveniki in strokovnjaki za goriva. Cilj konference je bil, da bi proučili najboljši način izkoriščanja energetskih virov v naslednjih 30 letih. Konferenca je sovpadala z dnevi, ko cene goriva dosegajo rekordne višine, po drugi strani pa svetovna poraba, goriva raste, zato je bila ta konferenca še toliko pomembnejša. Predstavniki organizatorja pri svetovni konferenci o energetiki meni, da je bil to dokaj največji sestanek strokovnjakov za energetiko in zaščito človekovega okolja.

VRŠKA ČUKA BO POVEČALA PROIZVODNJO

Premogovnik Vrška Čuka, se pripravlja, da bo v letu 1975 pomembneje povečal proizvodnjo antracita. Letos ga bodo nakopali okrog 50.000 ton, kar seveda še zdaleka ne zadošča za pokritje potreb vseh kupcev. Največji kupec tega premoga je rudarsko — topilniški bazen Bor. Zato je ta bazen odobril rudniku Vrška Čuka tudi večji kredit za izvedbo raziskav in pričetek eksploatacije novih premogovnih plasti.

POSVETOVANJE O POVRŠINSKI EKSPLOATACIJI PREMOGA

V Prištini se je končalo dvo-dnevno posvetovanje rudarskih strokovnjakov Jugoslavije, o perspektivnem razvoju površinske eksploatacije premoga v naši državi. Poročevalci so prebrali 40 referatov na temo — površinska eksploatacija premoga, z uporabo najnovejših tehničnih in tehnoloških dosežkov ter izkušenj poedinih premogovnih bazenov, ki pre-



Rudarji Zasavskih premogovnikov — TOZD Rudarska gradbena dejavnost, so prevrtali zračilni nadkop Bätzberger za cestni predor St. Gotthard v Svici. Dolžina nadkopa znaša 510 m, premer pa 3 m. Na fotografiji skupina naših sodelavcev.

mog odkopavajo na površini. Naša država razpolaga z rezervami premoga, ki znašajo okrog 20 milijard ton, ki pa je v glavnem manj kalorične vrednosti. Glede na to, da ta premog v glavnem porabijo termoelektrarne v neposredni bližini rudnikov, bo eksploataciji posvečeno v bodoče mnogo več pozornosti.

PREMOGA SE ZA NADALJNIH 400 LET

Po poročilu, ki ga je pred kratkim objavila komisija Organizacije združenih narodov za Evropo, znašajo rezerve premoga za pokrivanje energetskih potreb v svetu še za nadaljnjih 400 let. Svetovna energetska kriza je dala nov in trajnejši pospešek za povečanje proizvodnje premoga. Po mnenju te komisije, se je dolgotrajna perioda stagnacije v svetovni proizvodnji premoga, končala. Rezerve rjavega in črnega premoga znašajo v svetu okoli 8 milijonov 820 tisoč milijonov ton. Če računamo, da je eksploatacilna le polovica te količine, se svetovne potrebe po energiji sučejo okrog 10 tisoč milijonov

ton premoga letno, kar je dovolj za zadostitev potreb v naslednjih 400 letih. Po nekaterih ocenah je znašala svetovna proizvodnja premoga za leto 1973 rekordnih 2.300 milijonov ton, kar je napram letu 1972 za 4 % več.

PREMOGOVNIKI V SESTAVU ZEP

Letos naj bi jugoslovanski premogovniki proizvedli skupno 35 milijonov ton premoga vseh vrst. Do konca avgusta je bilo proizvedenih 21,918,000 ton premoga vseh vrst. Do konca 1974 je treba torej proizvesti še razliko do letnega načrta. Občasno so ponekod mnenja, da bi ob izrednem angažiranju rudarjev v dopolnilnem delovnem času, vključno z delom ob prostih sobotah in nedeljah, dodatno proizvedli poleg načrtovanih količin, še okrog pol milijona ton premoga. Stvarne možnosti, da bi to dosegli, obstoje v nekaterih premogovnikih, medtem ko v združenem elektrogospodarskem podjetju Srbije menijo, da je skorajda nemogoče proizvesti več premoga od sedanjega maksimu-

ma. Na površinskih kopih v Kolubari in v Kostolcu že itak delajo preko vsega leta, vse dni. Zato pravijo, da bi težko ob sedanjih zmogljivostih proizvedli več premoga kot pa ga trenutno dajejo. Boje pa se, da bi zatajila mehanizacija, posebno v času slabega vremena.

ZRN NAČRTUJE IZGRADNJO 10 TERMoeLEKTRARN

Vlada ZRN je oktobra 1974, predložila revidiran energetskega program, ki predvideva izgradnjo 10 novih konvencionalnih termoelektrarn na črni premog. Načrt zvezne vlade istočasno vključuje pospešeno gradnjo jedrskih elektrarn. Madtem ko je dosedanji energetskega program do leta 1980 predvideval porabo 27 milijonov ton premoga letno, pa bo zaradi novega programa poraba premoga v termoelektrarnah povečana na 35 milijonov ton letno.

NOVA TERMoeLEKTRARNA V ŠOŠTANJU

V začetku septembra 1974 so predstavniki Rudarsko—elektro energetskega kombinata — REK Velenje, podpisali skupno s podjetjem Kovinotehna Celje, pogodbo za dobavo opreme za novo termoelektrarno Šoštanj IV. Opremo bosta po tej pogodbi dobavila sopogodbениka Kraftwerke Union iz ZR Nemčije in švicarska firma Sulzer. Termoelektrarna mora biti gotova v 41 mesecih, šteto od maja 1974 dalje. Imela bo moč 335 megavatov in bo dajala letno 1,6 milijard Kwh energije. Pogodbena vrednost znaša 2,4 milijarde din. To bo poleg jedrske elektrarne v Krškem, drugi največji elektroenergetskega objekt v Sloveniji, ko bo zgrajen do leta 1980. Seveda pa bo TOZD rudnik lignita Velenje moral v tem času zvišati svojo proizvodnjo lignita za več kot milijon ton letno, da bi lahko zadostili potrebam nove TEŠ IV.

MANJ PREMOMA V DRŽAVAH EGS

Problem oskrbe s premogom v državah članicah Evropske gospodarske skupnosti, postaja čedalje težji. Proizvodnja premoga se v teh državah stalno znižuje, predvsem zaradi precejšnjih izgub, v glavnem britanskih premogovnikov. Zato je še zmeraj daleč uresničitev programa proizvodnje v teh državah, katerega je predvidela komisija za premog pri EGS v svoji energetskega politiki. V tem okviru naj bi znašala proizvodnja premoga v letu 1980 v vseh teh državah okrog 270 milijonov ton.

PORABA PREMOMA V ZAHODNONEMŠKEM ELEKTROGOSPODARSTVU

Porabljena količina premoga v zahodnonemški proizvodnji električne energije je odvisna od celotne porabe električne energije. Po oceni VIDEW (združenja nemških elektrarn), se bo poraba električne energije v ZRN do leta 1980 letno povečevala za 6,8 %, pri čemer bodo do leta 1980 porabili v termoelektrarnah povprečno 30,8 milijonov ton premoga letno.

ISTRSKI PREMogOVNIKI PRIPRAVLJAJO OTVORITEV NOVE JAME

Spričo znane težke energetske situacije, se je tudi na področju Hrvatske pojavila potreba za novo oceno in hitro valorizacijo raziskanega področja produktivnega premogovnega bazena Istre. Ta bazen se razteza v dolžini okrog 70 km. Premog se nahaja na tem področju v Koromačnem, Raši, Labinu, Ripendi, Plominu, in Pičanu. Raziskave na tem področju potekajo že od 17. stoletja dalje. Premog so na tem območju doslej odkopavali le lokalno, odvisno od tehničnih možnosti in rentabilnosti. Intenzivno so premog odkopavali le na področju Raše, Labina in

Pičana. Na temelju raziskav so pripravili projekt za odpiranje novega področja Ripenda—Plomin. Na tem področju so v dolžini okrog 6 km izdelali 60 raziskovalnih vrtanj. Ugotovili so, da znašajo rezerve premoga na tem območju okrog 18 milijonov ton kategorije C. Dokončno se za pričetek del niso odločili, pač pa odločitev pričakujejo v naslednjih mesecih.

ENOTNO STALIŠČE V ENERGETSKI POLITIKI EGS

Devet držav — članic Evropske gospodarske skupnosti je sklenilo, da bodo izdelale skupno energetskega politiko, ki bi se zoperstavila težki situaciji na svetovnem energetskega trgu. Med stališči v tem dogovoru so: zaviranje porabe in konzerviranje energije, povečanje proizvodnje jedrske energije, intenzivno izkoriščanje lastnih virov nafte in trdih goriv, zaviranje oskrbe z gorivom izven skupnosti in skupna izdelava ter razvoj novih vrst tehnologije.

VEČJA PRDUKTIVNOST V ANGLIJI

Po podatkih nacionalne uprave za premog, se že kažejo prvi znaki izboljšanja produktivnosti v britanski premogovni industriji. Izboljšati je treba še marsikaj, da bi lahko dobili zadostne količine premoga, potrebne za najrazličnejše potrebe v času pred zimo, predvsem za potrebe železarn in elektrogospodarstva. Produktivnost se je povečala v zadnjih mesecih za 2,2 %.

FRANCOZI KUPUJEJO AMERIŠKE PREMogOVNIKE

Francosko združenje izvoznikov premoga, se dogovarja o nakupu nekaterih premogovnikov v ZDA. Zaenkrat so v ta namen namenili i20 milijonov do-

larjev za nakup delnic premogovne družbe, v zahodni Virginiji. Prav tako ima francoski jeklarski koncern Usinor namen investirati nadaljnjih 33 milijonov dolarjev v nove premogovnike ameriške firme Chessie System Inc. m od koder bodo že od naslednjega leta dalje prejemale premog za koksiranje.

ZAGORJANI V ALEKSINCU

Dne 13. oktobra 1974, so na slavnostni seji občinske skupščine v Aleksincu, ob prazniku tega srbskega rudarskega mesta, podpisali listino o pobratenju, skupno s predstavniki občinske skupščine občine Zagorje ob Savi. Listino sta podpisala predsednika občinskih skupščin. V dneh 12. in 13. oktobra 1974 sta v Aleksincu ob tej priložnosti gostovala tudi delavski pihalni orkester in moški pevski zbor Loški glas iz Zagorja ob Savi.

— rudnik Hrastnik, jama	4,656.500,00 din
— rudnik Zagorje jama Loke oz. Kisovec	925.000,00 din
jama Kotredež	1,751.000,00 din
zunaj (vrtine Geološkega zavoda	1,667.500,00 din
	4,343,500,00 din
Skupaj	9,000.000,00 din

NOVA INTERESNA SKUPNOST

V septembru in deloma v oktobru 1974, so delavski sveti temeljnih organizacij združena dela in skupnih strokovnih služb ZPT, obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Ljubljana—Sava, katerega je predložil v razpravo iniciativni odbor za ustanovitev te nove interesne skupnosti. Po prejetih informacijah oziroma razpravi, se delavski sveti TOZD in SSS pri ZPT sprejeli sklep o pristopu k ustanovitvi te interesne skupnosti in določili svoje predstavnike za podpis samoupravnega sporazuma o ustanovitvi te vodne skupnosti za naše območje. Podpisovanje sporazuma je bilo v oktobru 1974.

V vodni skupnosti vodijo in usmerjajo delavci in drugi delovni ljudje ter občani vodnogospodarske zadeve na svojem območju, hkrati pa zagotavljajo in združujejo za urejanje vodnega režima potrebna sredstva in določajo namen njihove uporabe ter urejajo vsa druga medsebojna razmerja glede pravic in obveznosti za to, da bi dosegli namen predvsem nemotenga opravljanja tistih zadev, ki so v vodnem gospodarstvu posebnega družbenega pomena. V vodno skupnost Ljubljana—Sava se združujejo temeljne in druge organizacije združena dela ter krajevne skupnosti 17 občin, od Notranjske preko Ljubljane in Za-

V nekaj vrstah

INFORMACIJE O POTEKU PRIPRAV NA INTEGRACIJO

V začetku oktobra t. l. so prejeli člani delovnih skupnosti Zasavskih premogovnikov Trbovlje in Termoelektrarne Trbovlje, pismeno Informacijo, ki sta ju založili obe delovni organizaciji za vse svoje zaposlene. Namen tiskane Informacije je, da se člani obeh delovnih skupnosti seznanijo o dosedanjem poteku priprav za tesnejše medsebojno sodelovanje in povezovanje med ZPT in TET. V tej Informaciji pa je bila objavljena tudi problematika, s katero se srečujeta kolektiva obeh delovnih organizacij.

SLAVČKI SO PREJELI BRON

V dneh 12. in 13. oktobra 1974, je potekalo v Mariboru tekmovanje pevskih zborov Slovenije za plaketo mesta Maribor. Udeležilo se ga je 19 mešanih, moških in ženskih pevskih zborov Slovenije. Na tem tekmovanju je mešani pevski zbor Slavček Svobode-center iz Trbovelj, dobil bronasto plaketo mesta Maribor.

BISERNA POROKA

Dne 12. oktobra sta praznovala 60-letnico skupnega življenja zakonca Terezija, 82 let in Franc Zakonjšek, 87 let, iz Majcnove ceste v Trbovljah. Tovariš Zakonjšek je bil do svoje upokojitve zaposlen kot električar pri rudniku Trbovlje.

Našemu bivšemu sodelavcu, ob tako pomembnem prazniku — biserni poroki naše najbolše želje in čestitke!

SREDSTVA ZA POVEČANJE SUROVINSKE BAZE

ZPT so pred nedavnim podpisali sporazum s poslovno skupnostjo za aplikativne naloge s področja rudarstva in geologije. Na temelju tega sporazuma so ZPT prejeli za uresničitev družbenega načrta za povečanje surovinske baze naši republiki, predvsem premoga, 9 milijonov din, t. j. 900 milijonov S din. Ta sredstva so namensko določena za povečanje raziskav premogovnih slojev v jami Loke in Kotredež v Zagorju, na območju med Hrastnikom in Dolom ter v jami Dol. Izdelan je bil poseben program koriščenja teh sredstev ločeno za posamezna dela. Sredstva bodo uporabljena za raziskave takole:

savja do Brežic. V Sloveniji so ustanovili 8 takih območnih vodnih skupnosti, ki se združujejo v Zvezo vodnih skupnosti Slovenije. Naše dosedanje obveznosti v letu 1974 so po zakonu znašale 984.000,00 din, kar predstavlja davek za varstvo pred škodljivimi posledicami voda, poleg tega pa je prispevala naša delovna skupnost za območja v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju že okrog 130 tisoč dinarjev, namensko za urejanje raznih vodnogospodarskih del na območju naših občin (hudourniki, potoki, škarpe, ureditev obrežij, ipd.). Po sklenitvi samoupravnega sporazuma predvidoma teh obveznosti v prihodnjem letu ne bodo povečali. Nova interesna skupnost bo pričela normalno poslovati v januarjem prihodnjega leta.

ZA DOM V KUMROVCU

Akcija za zbiranje denarja za dom ZB NOV in mladine v Kumrovcu je razmeroma uspešna. V Sloveniji smo do konca avgusta t. l. zbrali skupno 12.396.247,55 din ali 82,64 % od zneska, ki je predviden za našo republiko. Gradnja doma greh koncu in bo dom kmalu odprt. V Sloveniji bi morali po dogovoru zbrati 15 milijonov dinarjev. V naših treh občinah je akcija potekala takole:

— občina Hrastnik, dogovorjeni znesek 99.000,00 din, dejansko zbranih pa je bilo 92.971,00 din oziroma 94 %;

— občina Trbovlje, dogovorjeni znesek 189.000,00 din, dejansko zbranih pa je bilo 138.794,90 din oziroma 73 %;

— občina Zagorje ob Savi, dogovorjeni znesek 120.000,00 dinarjev, dejansko zbranih sredstev pa je 125.086,60 din oziroma 104 %.

Razdelitev dogovorjenih sredstev je bila napravljena sorazmerno glede na število prebivalcev, narodni dohodek in število zaposlenih.

PROSLAVA 30-LETNICE OSVOBODITVE

Dne 15. septembra 1974 je potekala v Gornjem gradu osrednja slovenska proslava ob 30-letnici osvoboditve gornje Dravinjske doline. Na proslavi je govoril predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Andrej Marinc. Kulturni del proslave so v celoti izvedli kulturniki iz Trbovelj, in sicer mešani pevski zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja, moški pevski zbor Zarja pod vodstvom Richarda Beuermana, mešani pevski zbor Svobode II pod vodstvom prof. Staneta Ponikvarja, recitatorji Svobode-center in delavska godba Trbovlje pod vodstvom prof. Mihe Gunzka. Glavni dirigent vseh nastopajočih je bil prof. Gunzek. Scenarij in režijo je imel na skrbi Rado Češnovar, ozvočenje pa je izpeljala ekipa Radia Trbovlje. Udeležencev je bilo okrog 10.000, medtem ko je bilo vseh nastopajočih kulturnikov 210. Med gosti so bili predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher, predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič, general Franc Poglajen, častni predsednik pa je bil Franc Leskošek-Luka.

KONGRES SLOVENSКИH SINDIKATOV BO V CELJU

V dneh 7. in 8. novembra 1974 bo v Celju potekal VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Po programu bo plenarno zasedanje potekalo v dvorani kina Union, komisije pa bodo zasedale v dvoranah delovnih organizacij Tehnomercator, Kovinotehna, Zavod za zdravstveno varstvo in v dvorani skupščine občine Celje. Recepcijsko, informacijsko in tehnično službo, so organizatorji uredili v prostorih doma JLA. Tu bosta tudi kongresna pisarna in novinarski center. Pri občinskem sindikalnem svetu v Celju je osnovan poseben odbor za organizacijo VIII. kon-

gres, ki ima na skrbi organizacijo kongresa. Kongresa se bodo udeležili tudi gostje iz Madžarske, Italije in Avstrije ter delegati vseh republiških zvez sindikatov iz Jugoslavije. Organizatorji pripravljajo v času kongresa vrsto posebnih prireditev in ogleda delovnih organizacij.

KONGRES JUGOSLOVANSКИH GEOLOGOV

Dne 3. oktobra 1974 je bil končan VIII. kongres geologov Jugoslavije, ki je potekal na Bledu. Po končanem kongresu si je 5. oktobra 1974, 25 udeležencev tega kongresa ogledalo tudi Trbovlje. Na območju ZPT v Trbovljah jih je vodil Anton Bregant, dipl. inž. rud., ogledali pa so si tudi kamnolom cementarne v Retju.

KOLIKO STANOVANJ SMO ZGRADILI V ZADNJIH LETIH

Po podatkih Biroja za gradbeništvo Slovenije je bilo v zadnjih treh letih na področju Zavsavja zgrajenih naslednje število novih stanovanj:

občina	skup. št. stan. v 1971	zgr. nova stan. 1971	zgr. nova stan. 1972	zgr. nova stan. 1973
Hrastnik	3249	26	82	85
Trbovlje	5867	298	197	136
Zagorje	4377	64	47	129

VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Dne 11. oktobra 1974 je odpeljal iz Slovenije vlak Bratstva in enotnosti, in sicer v Srbijo. Karavane Bratstva in enotnosti so se udeležili uradni predstav-

niki iz 25 slovenskih občin, iz Gorenjske in Štajerske, poleg tega pa številni izseljenci, katere je okupator leta 1941 izselil v Srbijo. Udeleženci so obiskali svoje znance in pristojna vodstva občinskih konferenc SZDL v Beogradu, Lazarevcu, Valjevem itd. Skupno se je te karavane udeležilo preko 800 udeležencev iz Slovenije. Iz ZPT se je udeležil te karavane Peter Kolander, kot član delegacije. S karavano je potoval tudi ansambel Francija Lipičnika iz Zagorja. Glavno organizacijo je imela na skrbi mestna konferenca SZDL Maribor.

URBANIZACIJA SLOVENIJE

V Uradnem listu SRS št. 30, z dne 2. 10. 1974, je Republiški sekretariat za urbanizem objavil zasnovo urbanizacije SR Slovenije, kot element regionalnega prostorskega plana za območje SR Slovenije. Javna razprava o tej zasnovi traja do 15. novembra 1974.

Zasnova urbanizacije naše republike obsega tudi razvojno urbana središča in njihova vplivna območja. Teh območij je v Sloveniji več, med drugim tudi področje Trbovlje—Zagorje—Hrastnik. Za to področje ta zasnova ugotavlja naslednje:

To somestje je izkazovalo ob prelomu stoletja izredno populacijsko in gospodarsko rast. Pozneje, ko je upadal pomen premogovništva, se je njegov razvoj ustalil, vendar je še vedno med industrijsko najpomembnejšimi slovenskimi pokrajinami. Na tej osnovi je to somestje, zlasti Trbovlje, dobilo tudi nekatere regionalne tercialne in kvartarne dejavnosti. Somestje je nastalo v izjemno hudih naravnih razmerah: v osrčju hribovja, v tesnih dolinah, v prometno težko dostopnem in za naselitev malo prikladnem svetu. Zato se vsa tri mesta bore s pomanjkanjem prostora in s slabimi ekološkimi razmerami (onesnaženost

okolja, sesedanje tal in podobno).

Zaradi vsega tega se to pomembno gospodarsko žarišče, kljub prihodnji novi ali obnovljeni industriji, populacijsko ne bo moglo zelo razvijati; število prebivalstva v njegovem vplivnem območju se bo povečalo do leta 2000 predvidoma od sedanjih 45.000 na okoli 60.000. Pri tem je treba upoštevati, da je to območje stisnjeno med vplivnima območjema dveh večjih urbanih središč, Ljubljane in Celja in da zato nima širšega populacijskega zaledja. Prav zaradi neugodnih prostorskih in okoliških razmer bo morala ta urbana aglomeracija ne le na zunaj, temveč tudi na znotraj doseči enotnejšo urbanizacijsko politiko in delitev funkcij med mesti.

OBISK IZ DLR KOREJE

V organizaciji zavoda SR Slovenije za mednarodno tehnično sodelovanje, je obiskalo v dneh 21. in 22. oktobra t.l. Zasavske premogovnike, 13 rudarskih strokovnjakov iz DLR Koreje. Vodil jih je direktor komiteja za rudarstvo te države KIM HAK YUNG. Njihov obisk je bil študijskega značaja. S predstavniki Zasavskih premogovnikov so razpravljali o problematiki proizvodnje premoga, projektiranju rudarskih objektov, izvajanju rudarsko-gradbenih del, ogledali pa so si tudi pridobivanje premoga na težkotekočinski separaciji TOZD separacija v Trbovljah. Zanimali so se tudi za organizacijo dela, samoupravljanje, ipd. Ogledali so si med drugim tudi tovarno Energoinvest-Varnost v Zagorju, Strojno tovarno Trbovlje, razgovore pa so še imeli s predstavniki RUDISA in IBT. Nato so odpotovali v Velenje. Skupino je spremljala prevajalka Jolanda Kvas.

SINDIKATI V PRIŠTINI

Zvezni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, je skupno s panožnim odborom za energetiko, naftno gospodarstvo in petrokemijo, organiziral posvetovanja o problemih razvoja teh vej in nalogah sindikata na uresničitvi in utrditvi politike in programa dolgoročnega razvoja energetike v Jugoslaviji. Posvetovanje je bilo 24. oktobra 1974 v Prištini. Na dnevnem redu so bile naslednje točke: naloge sindikata v pripravah, sprejemanju in izvajanju politike in programa dolgoročnega razvoja energetike in razno. S strani ZPT oziroma sindikalne organizacije so se tega posvetovanja udeležili Ivan Vovk, predsednik KOSIRE in Viktor Ceferin, namestnik predsednika delavskega sveta ZPT. Poleg tega se je posvetovanja udeležil tudi Cveto Majdič, dipl. inž. rud., in sicer za republiški odbor sindikata rudarstva in energetike Slovenije.

AFORIZMI

Ni moč zanikati: veliko jih je na delovnih mestih, ki jim niso solili pameti, pa vendar logično, razumno in varno delajo. Mor-da prav zato!

Več koristi imaš, če šibaš svoje slabosti in napake pri delu, kot pa tuje pomanjkljivosti.

Kdor dela z urejenim značajem, ta ima tudi doma varno in urejeno življenje.

Ni hudo učiti se varno delati, huje je ne poznati varnost pri delu.

Z znanjem o varstvu oborožen delovni človek — bo živel dlje, na delovnem mestu prav gotovo.

Na kratko iz dela občinske skupščine Hrastnik

Na predlog sekretariata skupščine občine Hrastnik, objavljamo povzetek dela, ki so ga opravili na 3. zasedanju zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora v I. polovici septembra 1974. Zaradi omejenega prostora, objavljamo le kratke vesti o tem delu:

— sprejeli so povišane tarife in pristojbine nekaterih komunalnih uslug (vodarina, kanalizacija, odvoz smeti in odpadkov);

— sprejeli so priporočilo KOP, da pripravi vse potrebno za ustanovitev komunalne skupnosti v občini;

— sprejet je bil odlok o določitvi stanovanjskega standarda v občini Hrastnik;

— sprejet je bil odlok o tem, kaj se šteje za investicijsko vzdrževanje, revitalizacijo, tekoče vzdrževanje, upravljanje in obratovanje stanovanjskih hiš;

— ustanovil je iniciativni odbor za ustanovitev skupnosti socialnega skrbstva v občini;

— določil je soudeležbo občinske skupščine pri izgradnji poslovno-stanovanjskega objekta na Trgu Franca Kozarja;

— obravnaval je podatke o poteku akcije za pomoč Kozjanskemu;

— sprejel je informacijo iz vršnega sveta občine Hrastnik, o financiranju programov interesnih in krajevnih skupnosti v letu 1974 v zvezi s spremembo stopenj prispevkov iz osebnih dohodkov;

— ukinil je sklad za financiranje kulture in telesne kulture v občini;

— delegati so bili informirani o poteku akcije za zgraditev dodatnih šolskih prostorov in pokritega kopaljšča, ki je nekoliko v zamudi; gradnja šole

je veljala približno 11,650.000.-din, kar pomeni, da je samo ta objekt terjal več sredstev kot jih je bilo treba po načrtu zbrati;

— določena stališča je sprejel tudi do podružnične šole v Turju.

Krvodajalci

V septembru 1974 je večje število članov naše delovne skupnosti iz posameznih TOZD in SSS podarilo svojo kri bolnikom, ki se zdravijo v splošni bolnišnici v Trbovljah. Iz evidence transfuzijske postaje splošne bolnišnice Trbovlje je razvidno, da so v septembru 1974 podarili kri naslednji naši sodelavci:

a) iz TOZD v Hrastniku:

Stražišar Andrej 5 krat, Knez Karel 7 krat, Pirš Stanko 2 krat, Markovič Vekoslav 10 krat, Dolinšek Matija 13 krat, Nikolič Karel 7 krat;

b) iz TOZD v Trbovljah:

Grah Andrej 18 krat, Hudarin Franc 14 krat, Zupančič Jože 5 krat, Grčar Ciril 4 krat, Kreže Vid 5 krat, Kavčič Andrej 20 krat, Podlogar Jože 9 krat, Pongračič Božo prvokrat, Planko Franc 3 krat, Sulesmanovič Rašid 6 krat, Samastur Stanko 7 krat, Lavrenčič Ciril 15 krat, Žavbi Ivan 9 krat, Mohorko Karel 9 krat, Leskovšek Kazimir 4 krat, Šmid Davorin 3 krat;

c) iz TOZD v Zagorju:

Zidar Jože 3 krat, Palčič Rudi 17 krat, Pliberšek Stanislav 16 krat, Razpotnik Gvido prvokrat, Obolner Slavko 12 krat, Mali Ivan 7 krat, Polanec Anton 19 krat, Renčof Alojz prvokrat, Vidrgar Karlo 4 krat, Opolčnik Bernard 6 krat, Alešnik Leopold 3 krat, Hudomalj Danilo 16 krat, Kljukej Jože 2 krat, Lavrič Ivan 2 krat, Hercog Ernest 3 krat, Medvešek Leopold 11 krat, Kuhar stanko 10 krat, Juvan Edi 2 krat, Eberl Alojz 8 krat.

Za podarjeno kri vsem krvodajalcem, toplja zahvala

humor humor hu

Korl je bil vnet gasilec-prostovoljec, rad se je udeleževal gasilskih vaj, še rajši pa seveda gasilskih veselic in raznih obletnic. No, pa pustimo to pri strani. Neke noči je zatulila sirena — požar! Korl je planil kvišku, oblekel gasilsko obleko, čelade pa nikjer. »Žena!« je zatulil, »kje je moja čelada?« »I, kje neki«, je zaspano dejala žena, »pod posteljo, samo pazi, da je ne prevrneš!«

□ □ □ □ □ □

Janka so poklicali po telefonu iz avtoservisa: »Vaša žena je pripeljala avto v popravilo.« »Ja, ja, dobro je«, je dejal Janko. »Koliko bo pa to popravilo kostalo?« »Se ne vemo«, je dejal avtomehanik, »najprej nam morajo poslati račun zidarji.«

□ □ □ □ □ □

V naši rudniški vrtnariji imamo tudi bazenček z zlatimi ribicami. Pa sem zadnjič vprašal vajenko: »Ali si že ta teden dala svežo vodo ribicam?« »Zakaj pa?« je dejala, »saj še stare niso popile.«

□ □ □ □ □ □

Dr. Drnovšek je prišel v ambulanto malo pogledat. Vprašal je: »Kaj pa danes tako sladko diši?« Malo rdeča, se je dvignila pacientka Olga in dejala: »Oprostite tovariš doktor, ker imam sladkorno.«

GlasiLO SREČNO izdaja podjetje Zavsavski premogovniki Trbovlje — pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

GlasiLO ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, Suštar Miro.

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.
Tehnični urednik: Lenarčič Tine.
Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk TIKa Trbovlje.